

Törteli HÍRADÓ

XXIII. évfolyam 11. szám

2017. november

Csokonai Vitéz Mihály: November

Eljött már november didergő hónapja,
Hideg szele a fák ágait megcsapja.
Meghalva elhullnak a sárga levelek,
Játszadoznak vélek a kegyetlen szelek.
Az ajtónál álló télnak hideg zúzza
A zöld ligeteket s mezőket megnyúzza.
Hideg eső csorog, csepeg egész éjjel,
A fázékony Auster havat is hány széjjel.
A borongós égnek sűrű felhőzése
Házba zárt szívünknek kedvetlenedése...

Kedves Gyerekek!

2017. december 6-án Törtelre is ellátogat a Mikulás. Figyeljétek, mert elmegy az óvodához, iskolához, esetleg az úton is találkozhattok vele!

Mikulás,
Mikulás, öreg
Mikulás!

Mikor jössz,
mikor jössz,
minden gyerek
vár!

Répa, cukor,
csokoládé, jaj,
de jó!

De a virgács jó
gyereknek nem való!

Mikulás, Mikulás, öreg Mikulás!
Mikor jössz, mikor jössz, minden
gyerek vár!

Törtel Község Önkormányzata

A TARTALOMBÓL...

• **DANKO GABRIELLA**
VILÁGKUPA GYŐZTES
ÉS MAGYAR BAJNOK!
(20. oldal)

• **BESZÁMOLÓ A**
MEGÚJULT SPORTÖLTÖZŐ
ÁTADÁSÁRÓL
(3-4. oldal)

• **ÚJABB NYERTES**
ÖNKORMÁNYZATI
PÁLYÁZAT!
(6. oldal)

• **ÓVODAI ÉLET**
(14-15. oldal)

• **SZÉP SPORTTÁNC-**
SIKEREK KECSKÉS ERIKA
ÉS RÁTÓTI ANDREA
JÓVOLTÁBÓL
(19. oldal)

• **HATVAN ÉVES**
OSZTÁLYTALÁLKOZÓ
(28. oldal)

TÁJÉKOZTATÓ A KÉPVISELŐ-TESTÜLET OKTÓBERI ÜLÉSÉRŐL

A Képviselő-testület 2017. október 30-án tartotta rendes ülését, mely bővelkedett napirendi pontokban.

Ebben az évben már több alkalommal tárgyalta a testület a szociális ellátásokról szóló rendeletet. A rendeletben szabályozásra került az **élelmiszer-támogatás**, mely támogatási formát ezen túl négyszer lehet igénybe venni egy naptári évben a rászorultaknak.

A napirendek között ismételten szerepeltek vagyonátruházási témák. Két esetben is **ingatlan tulajdonjogának átadását** kezdeményezték állampolgárok (egy zártkert és egy belterületi kivett lakóház és udvar), melyet a testület elfogadott, így ezek önkormányzati tulajdonba kerültek.

Folytatása a 2. oldalon.

ÖNKORMÁNYZATI HÍREK

TÁJÉKOZTATÓ KÉPVISELŐ-TESTÜLETI ÜLÉSRŐL...

Folytatás az 1. oldalról.

Az I. sz. felnőtt háziorvosi körzet 2017. február 1. óta helyettesítéssel van ellátva, a betöltetlen praxis pályázat útján meghirdetésre került korábban. A pályázat benyújtásának határideje 2017. szeptember 30. napján lejárt, pályázati anyag sajnos nem érkezett be. Sürgető feladat a település orvoshiányának megoldása és ezzel dr. Káposztás Mária háziorvos leterheltségének csökkentése. Ezért a testület újabb pályázati kiírásról döntött.

A testület kiemelt céljai között szerepel továbbra is a belterületi utak állapotának javítása. Az október 23-i heves esőzés a község több területén, de legfőképpen az **Árpád utcában** komoly károkat okozott. A rendkívüli helyzetre tekintettel, az önkormányzat vis maior pályázatot nyújtott be az **út helyreállítására**. Ezt követően a Pest Megyei Kormányhivatal és a Pest Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság szakértői helyszíni szemlét tartottak. Reményeink szerint a szakvéleményük alátámasztja az önkormányzat pályázatát és kapunk támogatást az út járhatóvá tételére.

A település **közbiztonságának jobbjátéka** érdekében a Képviselő-testület úgy döntött, hogy Jászkarajenő és Körösteretlen Önkormányzatával egyetértésben, lakosságárányosan finanszírozza, közösen, egy Dacia Duster típusú gépjárművet vásárol a Ceglédi Rendőrkapitányság részére, azzal a feltétellel, hogy a gépjárművet kizárólag a Jászkarajenői Rendőrshöz tartozó három település (Törtel, Körösteretlen, Jászkarajenő) közigazgatási területén belül használják.

Tárgyalta továbbá a testület a **talajterhelési díj alóli mentesség** kérdését. Mint ismeretes, 2003 óta törvény szabályozza a talajterhelési díj fizetésének kötelezettségét és annak mértékét. Önkormányzati rendeletben azonban meghatározásra kerülhet fizetés alóli mentesség. A testület döntése értelmében nem köteles talajterhelési díjat fizetni az a kibocsátó, akinek az ingatlana előtt a közcsatorna kiépítésre került, de arra önhibáján kívül rákötni nem tud, mert a gravitációs csatornánál jelentkező szintkülönbség miatt a tulajdonosnak házi átemelőt kellene kiépíteni. (Ezt a mentességet tervezői szakvélemény csatolásával lehet érvényesíteni.) Mentessül a talajterhelési díj megfizetése alól az

a kibocsátó is, aki a szolgáltatott vízmennyiséget üres telken vagy lakatlan ingatlanban kizárólag locsolásra használja.

A testület elfogadta a Településképi Arculati Kézikönyve és új Településképi rendeletet, döntött a kegyeleti közszolgáltatási szerződés megkötéséről, valamint a **helyi népszavazás kezdeményezéséhez** szükséges választópolgárok számáról (választópolgárok 10%-a).

2017. szeptember 27-én lakossági kérelem érkezett Törtel Község Önkormányzatához, melyben két **közkút viszszerelvényét** kéri. A testület úgy döntött, hogy ezt a kérelmet nem támogatja, és eredeti döntését fenntartja. A lakosságot az önkormányzat időben tájékoztatta a kutak megszüntetéséről, és ösztönözte a lakókat a víz bekötésére, melyhez a Bácsvíz is konstrukciókat kínált.

A testület az ülésen tájékoztatót hallgathatott meg a Törteli Szent István Király Általános Iskola működéséről, valamint a közterület-felügyelő elmúlt egy évben végzett munkájáról.

Előterjesztésként megtárgyalta a testület a kommunális adóról és a helyi iparüzési adóról szóló rendelet tervezetét és az alábbi döntést hozta.

A kommunális adó mértéke:

- belterületi lakás esetén: 10.000 Ft/év;
- üres belterületi telek esetén: 8.000 Ft/év;
- zártkerti építmények, telkek esetén: 6.000 Ft/év;
- szállásépület esetén: 16.000 Ft/év;
- egyéb nem lakás céljára szolgáló épület esetén: 14.000 Ft/év;
- nem magánszemély tulajdonában lévő lakás bérleti joga esetén, bérleti jogonként: 8.000 Ft/év.

Ez a rendelet is tartalmaz adómentességet, melyek közül kiemeljük, hogy kizárólag a lakhatást szolgáló lakás tekintetében a 70. életévét betöltött személyeket és a legalább 4 kiskorú gyermeket nevelőket mentesség illeti meg.

A helyi iparüzési adó mértéke: 2%.

Az ideiglenes jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetén az adó mértéke **4000 Ft/nap**.

Az egy évben beszédhető várható adó becslések szerint: 33.000.000 Ft, amely alapját képezheti a jövő évben is a települési fejlesztéseknek.

Antalné Petrovics Erika

Jogi és Ügyrendi Bizottság elnöke

ÜGYFÉLFOGADÁSI REND

Törteli Polgármesteri Hivatal

Kedd: 8:00–12:00 és 13:00–17:00

Csütörtök: 8:00–12:00 és 13:00–16:00

A Ceglédi Járási Hivatal ügyfélfogadása Törtelen

Csütörtök: 8:00–16:00

GODÓ TIBOR

polgármester

fogadóórájának időpontja:

hetente péntek 15⁰⁰-18⁰⁰

A polgármester hivatalos elfoglaltsága miatt a fogadóóra elmaradhat!

DR. TÓTH ÁGNES

jegyző ügyfélfogadása:

kedd: 14:00-16:00

csütörtök: 9:00-11:00

ÖNKORMÁNYZATI HÍREK

Sportöltöző épületének ünnepélyes átadása

Törtel Község Önkormányzata és a Törteli Községi Sportkör új sportöltöző épületének ünnepélyes átadása 2017. október 21-én volt. A rendezvényre elfogadták a meghívást és jelenlétükkel megtisztelték közlegünköt: Gyapjas László ügyvezető, Kállai Ferenc felelős műszaki vezető, Véber György válogatott labdarúgó, a felnőtt csapat edzője, Benkő Tamás, az MLSZ Pest megyei igazgatója, Földi László országgyűlési képviselő.

Godó Tibor polgármester, majd az MLSZ Pest megyei igazgatója, végül Földi László országgyűlési képviselő mondott beszédet.

Folytatása a 4. oldalon.

Leleplezésre került egy fából készült, focistát ábrázoló szobor, melyet Dirner László készített.

A Törteli Községi Sportkör vezetősége és tagjai megköszönték Godó Tibor polgármester úr munkáját, támogatását és átadták ajándékukat.

ÖNKORMÁNYZATI HÍREK

Sportöltöző épületének ünnepélyes átadása...

Folytatás a 3. oldalról.

A sportöltöző épületének ünnepélyes átadása alkalmából Godó Tibor polgármester emléklapokat és ajándékokat adott át a következő személyeknek: Földi László országgyűlési képviselő úrnak, Benkő Tamás úrnak, az MLSZ Pest megyei igazgatójának, Gyapjas László ügyvezető úrnak, Kállai Ferenc úrnak, felelős műszaki vezetőnek, Dirner László ügyvezető úrnak, Dernesch Dániel pályázatíró úrnak, Tóth Gábor munkairányító koordinátornak.

Godó Tiborné és Angyalné Horváth Mónika kimagasló munkáját, segítségét pedig virágsokorral köszöntük meg.

Az épületet megszentelte Sajtos József főtisztelendő úr, majd az ünnepélyes szalagátvágás következett.

A meghívott vendégek megtekintették az új épület helyiségeit, majd a rendezvénysátorban elfogyasztottak egy finom

pörköltet, melyet Molnár Sándor és Győr Miklós főztek. A köreteket pedig a községi konyha szakácsai készítették és az ételt is ők tálalták fel. A vendéglátásban segítettek még a polgármesteri hivatal női dolgozói is. A hivatal fizikai állománya pedig a szükséges fizikai munkákat, szállításokat végezte. A rendezvényt Bakos Imre hangosította és a Törtelért Polgárőr Egyesület pedig egész nap a rendet biztosította.

A délután, a fogadás után bajnoki labdarúgó mérkőzéssel folytatódott, ahol a csapatok a következők voltak: Duna-Tisza Aszfalt-Törtel – Tápiószőlős KSE. A mérkőzés szünetében pedig egy 10.000 Ft értékű AUCHAN vásárlási utalvány talált gazdára.

Törtel Község Önkormányzata ezúton is megköszöni mindazok támogatását, munkáját, akik által egy modern létesítményt, és ennek ünnepélyes átadása alkalmából egy mindenki számára színvonalas, kellemes, szórakoztató sportnapot sikerült megszervezni.

Czeróczi Ferencné

Karácsonyi önkormányzati programok Törtelen

Kedves Törteliek!

Mikorra a „Törteli Híradó” novemberi száma megjelenik, lassan beköszönt az adventi időszak. Az októberi számban, a karácsonyi előzetes cikkben meghirdette Törtel Község Önkormányzata is az „Egy doboz karácsonyi szeretet” ajándékozást. Reméljük, hogy aki teheti, már elővett egy cipős dobozt és karácsonyig megtölti azt édességgel vagy hasznos élelmiszerekkel, esetleg játékkal, ruhaneművel.

A dobozokba gyűjtött ajándékokat a Polgármesteri Hivatalban lehet leadni, az önkormányzat által kijelölt személynek, aki azt átveszi, regisztrálja, és köszönő levelet nyújt át az adományozó személynek. Hogy idén hány nehezebb, szegényebb sorsú gyermek vagy idős, beteg ember örülhet karácsonyi ajándéknak Törtelen karácsonykor, az rajtunk is múlik.

Tisztelettel köszönjük meg azoknak, akik az elmúlt években segítettek ajándékkal ezt a nemes cselekedetet, és csak remélni tudjuk, hogy idén is segítik a gyűjtést.

A „Szereteted” megszervezéséhez az októberi felhívásunk óta az önkormányzat mellett, civil szervezetek, magánszemélyek, segítő egyesületek is felsorakoztak, hogy sikeresen meg tudjuk szervezni

december 10-én a Déryné Művelődési Központban a közös ebédet. Várjuk községünk lakóit, az elkészített ételeket el lehet fogyasztani ezen a napon déli 12 órától a művelődési ház szépen berendezett nagytermében. Azoknak pedig, akik betegek, idős emberek, a polgárőrség és a mezőőrség segítségével kiszállításra kerül az étel. Jelentkezni még lehet a „Szereteted” főzésre személyesen vagy telefonon az önkormányzat titkárságán.

Karácsonyi programok	
Dátum	Program
2017.12.06.	Jön a Mikulás!
2017.12.10. vasárnap délelőtt ebéd 12.00 órától	Községi „Szereteted”
2017.12.11-től 2017.12.14-ig	Egy doboz „Karácsonyi Szeretet” gyűjtése
2017.12.17. vasárnap	„Községi Kiskarácsony”
2017.12.18-án	Az összegyűjtött ajándékok átadása a családoknak, betegeknek, időseknek.

Törtel Község Önkormányzata Képviselő-testülete nevében:

Godó Tibor polgármester

ÖNKORMÁNYZATI HÍREK

**„'56 izzó ősze volt,
Magyarország remény és pokol.
Gyűlt a tömeg, és a harag nőtt,
Egy hazug világ szilánkokra tört,
Megmozdult a föld.”**

Tisztelettel emlékezett Törtel község 2017. október 23-án, az 1956-os forradalom és szabadságharc dicső napjaira. A településünk lakói együtt idézték fel koszorúzással, majd a Déryné Művelődési Központban tartott színvonalas és megható ünnepi műsorral a tragikus történelmi eseményeket. A magyar történelemnek arra a pillanatára emlékeztünk, amikor a nemzetünk a békés megoldás híján fegyverrel lépett fel demokratikus jogaiért, a nemzeti függetlenség megteremtéséért.

Idézet Godó Tibor polgármester úr ünnepi beszédéből:

„Ahogy a huszadik század nagy költője, Babits Mihály írja **„a múlt nem halt meg, hanem hat ránk, él testünkben, lelkünkben, egész valónk, az egész múlt eredője. Minden jelen pillanat magában foglalja az egész múltat és valamit ad hozzá.”**

Hajtsunk fejet a nemzeti egység előtt, hajtsunk fejet a mártírok emléke előtt, Nagy Imre és társai előtt, a pesti srácok előtt, a vidéki értelmiségiek, munkás- és parasztemberek előtt, akik egy jobb életért, a demokratikus politikai berendezkedésért, a szabadságért és a függetlenségért, a mi jövőnkért küzdöttek!”

Törtel Község Önkormányzata tisztelettel köszöni meg a koszorúzáson megjelent intézményeknek, pártoknak, civil szervezeteknek koszorújuk elhelyezését, a megemlékezés helyszíneinek rendezetté, ünnepélyessé tételét, mindenki munkáját, aki segítette az ünnepély, majd a kiállítás sikerét, a szereplők csodálatos műsorát. Sokáig emlékezetes lesz számunkra a Nagykőrösi Körszínház megható, könnyes szemmel végignézett előadása.

Czeróczi Ferencné
alpolgármester

ÖNKORMÁNYZATI HÍREK

Tájékoztatás nyertes pályázatról

A Földművelésügyi Minisztérium 2017. augusztus 08-án pályázatott hirdetett a tanyák, valamint a tanyás térség megőrzését és fejlesztését célzó települési és térségi fejlesztések támogatására.

Örömmel értesültünk, hogy a Minisztérium Törtel Község Önkormányzata pályázatát, „Törtel TP-1 2017/427.” A tanyán élő lakosokat célzó lakó-vagyonbiztonsági eszközök, rendszerek, valamint a biztonságot fokozó kommunikációs eszközök beszerzésére, telepítésére **4.421.622 Ft támogatásban részesítette.**

A pályázat keretében több kamera, egy átvíró állomás és egy központi egység kerül kiépítésre.

A fejlesztéssel nyomon tudjuk majd követni a település bel- és külterületére bűnelkövetési szándékkal érkezőket.

A térfigyelő rendszer kiépítésére önkormányzatunk 500.000 Ft önrészt biztosít, így a teljes összeg 4.921.622 Ft lesz.

Törtel Község Önkormányzata

Tájékoztató

Törtel Község Önkormányzata Képviselő-testülete tájékoztatja a lakosságot, hogy a 2017. évi

ÉVÉRTÉKELŐ FALUGYŰLÉS

2018. március 2-án lesz megtartva.

Ugyanakkor vendégünk lesz
Földi László országgyűlési képviselő,
aki a 2014-2018-as kormányzati ciklusban elért eredményeket ismerteti.

Tájékoztató

Törtel Község Önkormányzata értesíti a Tisztelt Lakosságot, hogy **2017. november 01.** napjától a **Törtel I. sz. felnőtt háziorvosi körzet** (háziorvosi szolgálat kódja: 130091252) helyettesítési rendje és ideje a következőképpen módosul:

- **Hétfő: 8.00-11.00, 11.00-12.00 (készenlét), – Dr. Káposztás Mária.**
- **Kedd: 12.00-13.00 – készenlét, 13.00-16.00 – Dr. Kuklis Judit.**
- **Szerda: 12.30-13.30 (készenlét), – Dr. Káposztás Mária, 14.00-17.00 – Dr. Tamás László.**
- **Csütörtök: 12.00-15.00, 15.00-16.00 (készenlét), – Dr. Káposztás Mária.**
- **Péntek: 10.00-11.00 (készenlét), 11.00-14.00 – Dr. Káposztás Mária.**

A **Törtel II. sz. felnőtt háziorvosi körzet** (háziorvosi szolgálat kódja: 130091251) helyettesítési rendje és ideje **2017. november 01.** napjától a következőképpen módosul:

- **Hétfő: 12.00-16.00 – Dr. Káposztás Mária.**
- **Kedd: 8.30-12.30 – Dr. Akócsi Zoltán.**
- **Szerda: 8.00-12.00 – Dr. Káposztás Mária.**
- **Csütörtök: 8.00-12.00 – Dr. Káposztás Mária.**
- **Péntek: 8.00-12.00 – Dr. Káposztás Mária.**

A feladatellátás helye a 2747 Törtel, Kőrösi út 47. sz. alatti ingatlan.

Kérjük a fentiek szíves tudomásulvételét!

PEST MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

CEGLÉDI JÁRÁSI HIVATAL

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Pest Megyei Kormányhivatal Ceglédi Járási Hivatalában 2017. október 26-án átadásra került az új Kormányablak.

Az ünnepségen részt vett Vetési Iván és Dr. Baltay Tímea a Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt. képviseletében és Dr. Wetzel Tamás miniszteri biztos. Köszöntőt mondott Földi László országgyűlési képviselő, Takáts László polgármester, valamint Dr. Tarnai Richárd, Pest megye Kormány megbízottja.

Régi okmányiroda helyén került kialakításra az új, egységes arculatú Kormányablak, ahol a Ceglédi Járási Hivatal ügyintézői közel 1600 ügytípusban tudnak segítséget nyújtani az állampolgárok részére a korábban megszokott, hagyományos okmányirodai ügyintézők mellett.

Az iroda teljes új nyílászáró, fűtésrendszere, bútorgazda és informatikai fejlesztése eredményeként a lakosság modern, szép környezetben intézheti ügyeit. A kormányzati fejlesztések folytatódnak, tervek szerint pár hónap múlva megnyílik a ceglédi vasútállomáson, majd később Albertirsán is az új ügyfélszolgálat.

Cegléd, 2017.10.26.

Tisztelettel: **Dr. Wetzelné dr. Terbe-Szabó Csilla** járási hivatalvezető

ÖNKORMÁNYZATI HÍREK

Törtel Község Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2018. (I.01.) sz. Önk. R e n d e l e t e a talajterhelési díjról

Törtel Község Önkormányzata Képviselő-testülete a környezetterhelési díjról szóló 2003. évi LXXXIX. törvény 26. § (4) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, Magyarország Alaptörvénye 32. cikk (1) bekezdés a) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

A rendelet hatálya

1. §

A rendelet hatálya kiterjed arra a környezethasználóra, aki Törtel Község Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat) illetékességi területén az engedélyhez kötött környezethasználat során a környezet terhelésével járó anyagot bocsát a környezetbe (a továbbiakban: kibocsátó).

A talajterhelési díj meghatározásának módja

2. §

A talajterhelési díj összegét a környezetterhelési díjról szóló 2003. évi LXXXIX. törvény (a továbbiakban: törvény) 12. § (2) bekezdése szerint megállapított díjalap, az ugyanezen törvény 12. § (3) bekezdésében meghatározott egységszorzó (Törtel Község Önkormányzata közigazgatási területén egységesen 1,5) szorzata határozza meg (éves díjalap x 1200 Ft/m³ x 1,5).

Mentességek

3. §

(1) Nem köteles talajterhelési díjat fizetni az a kibocsátó, akinek az ingatlan előtt a közcsontra kiépítésre került, de arra önhibáján kívül rákötni nem tud, mert

a) a gravitációs csatornánál jelentkező szintkülönbség miatt a tulajdonosnak házi átemelőt kellene kiépíteni,
b) vasúti pálya vagy egyéb idegen műtárgy alatt kellene átvezetni a bekötővezetékét,

c) zártosított beépítésű ingatlan esetében, ha a házhoz vagy pincehelyiségen keresztül kellene rákötni a közcsontra.

(2) Mentessül a talajterhelési díj megfizetése alól az a kibocsátó, aki a szolgáltatott vízmennyiséget üres telken vagy lakatlan ingatlanban kizárólag locsolásra használja.

(3) Az (1) bekezdésben foglalt mentességeket a bevallás szabályszerű kitöltésével, a megfelelő igazolások és a jogosultsággal rendelkező tervezői szakvélemény csatolásával lehet érvényesíteni.

Eljárási szabályok

4. §

(1) A talajterhelési díjat a kibocsátónak kell megállapítania és bevallania Törtel Község Önkormányzata által rendszerezett formanyomtatványon a

tárgyévét követő év március 31-ig.

(2) Ha a kibocsátó több ingatlannal vagy telephellyel rendelkezik, bevallásában az adatokat ingatlanonként, telephelyenként kell feltüntetnie.

(3) A talajterhelési díj megfizetésének kötelezettsége a tényleges kibocsátót terheli abban az esetben is, ha a fogyasztásmérő (vízóra) nem az ő nevében van. Több tényleges kibocsátó esetén a talajterhelési díjat a vízdíjfizetés arányában kell megfizetni.

(4) A talajterhelési díjat egy összegben, a tárgyévét követő év március 31-ig kell megfizetni.

(5) A talajterhelési díjfizetési kötelezettség a vízvezeték-hálózatra történő rácsatlakozás (a fogyasztásmérő üzembe helyezésének) napján keletkezik.

(6) A talajterhelési díjfizetési kötelezettség megszűnik a vízvezeték-hálózatról történő vízfogyasztás megszüntetése (a fogyasztásmérő leszerelése) napján, valamint a közcsontra-hálózatra történő rákötés napján.

Adatszolgáltatásra vonatkozó szabályok

5. §

(1) A közszolgáltató Törtel Község Önkormányzati adóhatóság megkeresésére köteles 15 napon belül, díjmentesen nyilvántartása alapján adatot szolgáltatni

a) a szolgáltatott víz m³-ben megjelölt éves mennyiségéről,

b) az ivóvíz vezeték meghibásodása következtében elszivárgott víz m³-ben megjelölt éves mennyiségéről,

c) a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 58/2013. (II.27.) Korm. rendelet alapján locsolásra felhasznált víz m³-ben megjelölt mennyiségéről,

d) az önkormányzati adóhatóság részére a kibocsátó személyének megállapításához szükséges adatokról,

e) adott ingatlan esetében a csatornahálózatra való rákötés időpontjáról.

A talajterhelési díj felhasználása

6. §

(1) A talajterhelési díj Törtel Község

Közérdekű telefonszámok

- **Polgárőrség:** 06 30 623 56 72
- **Mezőőrség:** 06 30 729 09 93
- **Rendőrség:** 06 20 213 46 97
- **Közterület-felügyelet:** 06 30 230 99 41

ÖNKORMÁNYZATI HÍREK

Önkormányzati rendelet a talajterhelési díjról...

Folytatás a 7. oldalról.

Önkormányzata Környezetvédelmi Alapjának bevételeit képezi, amelyet az önkormányzati adóhatóság 65100369-11021883-as „Talajterhelési díj” beszedési számlájára kell megfizetni.

(2) A bevétel a törvény 21/B. § (2) bekezdésében meghatározottakra használható fel.

(3) A (2) bekezdés szerinti felhasználásnak minősül különösen a csatornázás, a szennyvíztisztítás, a vízbázisvédelem, a tartós környezetkárosodások kármentesítése, a potenciális és a tényleges szennyező források szennyezésének megelőző, illetve utólagos műszaki védelme.

Záró rendelkezések

7. §

(1) E rendelet 2018. január 01. napján lép hatályba.

(2) 2017. december 31. napján hatályát veszti Törtel Község Önkormányzata talajterhelési díjról szóló 20/2011. (XII.16.) önkormányzati rendelete.

(3) E rendelet a belső piaci szolgáltatásokról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2006/123. irányelvnek való megfelelést szolgálja.

Kelt: Törtel, 2017. október 30.

Godó Tibor
polgármester

Dr. Tóth Ágnes
jegyző

Záradék:

A rendelet 2017. október 31. napján kihirdetésre került.

Dr. Tóth Ágnes
jegyző

Temető nyitva tartása

Minden szerdán és vasárnap
8-16 óráig minden kapun
látogatható a temető.

A többi napokon
csak a főbejáraton lehet
közlekedni.

Törtel Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2018. (I.01.) sz. Önk. R e n d e l e t e a magánszemélyek kommunális adójáról

Törtel Község Önkormányzata Képviselő-testülete az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés h) pontjában, valamint a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 1. § (1) bekezdésének a) pontjában kapott felhatalmazás alapján az alábbi rendeletet alkotja meg a magánszemélyek kommunális adójáról.

1. Az adókötelezettség és az adó alanya

1. §

Az adókötelezettség és az adó alanya alatt a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: helyi adókról szóló törvény) 24. §-ában meghatározott adókötelezettséget és adóalanyt kell érteni.

2. Az adó tárgya

2. §

- (1) a helyi adókról szóló törvény 11. §-ában meghatározott építmény,
- (2) a helyi adókról szóló törvény 17. §-ában meghatározott telek, valamint
- (3) a lakásbérleti jog.

3. Adómentesség

3. §

Mentes az adó alól a helyi adókról szóló törvény 19. §-ában meghatározottakon kívül:

- a) a szükséglakás;
- b) a külterületi ingatlanok;
- c) garázs 30 m² alatt;
- d) üdülőház, lakáshoz tartozó gépjárműtároló;
- e) a helyi adóról szóló, többször módosított 1990. évi C. tv. 13. § (h) pontja szerinti épület.

Személyi adómentesség illeti meg:

- a) kizárólag a lakhatást szolgáló lakás tekintetében a 70. életévét betöltött személyt – az életkor betöltését követő év első napjától – a vele élő házastársával, élettársával együtt;
- b) azokat, akik legalább 4 kiskorú gyermeket nevelnek.

4. Adókedvezmény

4. §

Az önkormányzat e rendeletében kedvezmény biztosításáról nem rendelkezik.

5. Adófelfüggesztés

5. §

Az adóalany a helyi adókról szóló tör-

vény 14/A. §-a alapján jogosult az adó felfüggesztésre.

6. Az adó mértéke

6. §

Az adó mértéke a 2. § szerinti belterületi lakás esetén: 10.000 Ft/év.

- a) üres belterületi telek esetén: 8.000 Ft/év;
- b) zártkerti építmények, telkek esetén: 6.000 Ft/év;
- c) szállásépület esetén: 16.000 Ft/év;
- d) egyéb nem lakás céljára szolgáló épület esetén: 14.000 Ft/év;
- e) nem magánszemély tulajdonában lévő lakás bérleti joga esetén, bérleti jogonként: 8.000 Ft/év.

7. Az adó beszedése

7. §

Az önkormányzati adóhatóság – a helyi adókról szóló törvény 42. § (5) és (7) bekezdésében meghatározott pénzkezelési szabályok betartásával – az 5000 forintot meg nem haladó összegű helyi adóra, adótartozásra készpénzbefizetést köteles elfogadni.

8. Egyéb rendelkezések

8. §

Az e rendeletben nem szabályozott kérdésekben a helyi adókról szóló törvény, valamint az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

9. Záró rendelkezések

9. §

E rendelet 2018. év január hó 01. napján lép hatályba.

10. §

2017. év december hó 31. napján hatályát veszti a magánszemélyek kommunális adójáról szóló 11/2010. (XII.15.) önkormányzati rendelet.

Kelt: Törtel, 2017. október 30.

Godó Tibor
polgármester

Dr. Tóth Ágnes
jegyző

Záradék: A rendelet 2017. október 31. napján kihirdetésre került.

Dr. Tóth Ágnes
jegyző

ÖNKORMÁNYZATI HÍREK

Törtel Község Önkormányzata Képviselő-testületének 3/2018. (I.01.) sz. Önk. R e n d e l e t e a helyi iparüzési adóról

Törtel Község Önkormányzata Képviselő-testülete Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés h) pontjában, valamint a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 1. § (1) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következő rendeletet alkotja a helyi iparüzési adóról.

1. Az adókötelezettség és az adó alanya

1. §

(1) Az adókötelezettség alatt a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: helyi adókról szóló törvény) 35. § (1) bekezdésében meghatározott adókötelezettséget kell érteni.

(2) Az adó alanyai alatt a helyi adókról szóló törvény 35. § (2) bekezdésében meghatározott adóalanyokat kell érteni.

(3) Adóköteles iparüzési tevékenységre a helyi adókról szóló törvény 36. §-ában meghatározottakat kell alkalmazni.

2. Állandó jelleggel végzett iparüzési tevékenység

2. §

(1) Az állandó jelleggel végzett iparüzési tevékenység meghatározására a helyi adókról szóló törvény 37. § (1) bekezdését kell alkalmazni.

(2) Az állandó jelleggel végzett iparüzési tevékenység keletkezésére és megszűnésére a helyi adókról szóló törvény 38. § (1) bekezdését kell alkalmazni.

(3) Az állandó jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetén az adó alapjának meghatározása a helyi adókról szóló törvény 39. § (1)-(2) bekezdésében, valamint a 39/A-39/B. §-ában meghatározottak szerint történik.

3. Ideiglenes jelleggel végzett iparüzési tevékenység

7. §

(1) Az ideiglenes jelleggel végzett iparüzési tevékenység meghatározására a helyi adókról szóló törvény 37. § (2) bekezdését kell alkalmazni.

(2) Az ideiglenes jelleggel végzett iparüzési tevékenység keletkezésére és megszűnésére a helyi adókról szóló törvény 38. § (2) bekezdését kell alkalmazni.

(3) Az állandó jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetén az adó alapjának

meghatározása a helyi adókról szóló törvény 39. § (3) bekezdésében meghatározottak szerint történik.

8. §

(1) Az ideiglenes jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetén az adó mértéke a helyi adókról szóló törvény 37. § (2) bekezdés a) pontja szerinti tevékenység végzése után naptári naponként 4.000 Ft.

(2) Az ideiglenes jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetén az adó mértéke a helyi adókról szóló törvény 37. § (2) bekezdés b) pontja szerinti tevékenység végzése után naptári naponként 4.000 Ft.

4. Az adó beszedése

9. §

Az önkormányzati adóhatóság – a helyi adókról szóló törvény 42. § (5) és (7) bekezdésében meghatározott pénzkezelési szabályok betartásával – az 5000 forintot meg nem haladó összegű helyi adóra, adótartozásra készpénzbefizetést köteles elfogadni.

5. Egyéb rendelkezések

10. §

Az e rendeletben nem szabályozott kérdésekben a helyi adókról szóló törvény, valamint az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

6. Záró rendelkezések

11. §

E rendelet 2018. év január hó 01. napján lép hatályba.

12. §

2017. év december hó 31. napján hatályát veszti a helyi iparüzési adóról szóló 2/2011. (I.28.) önkormányzati rendelet.

Kelt: Törtel, 2017. október 30.

Godó Tibor
polgármester

Dr. Tóth Ágnes
jegyző

Záradék:

A rendelet 2017. október 31. napján kihirdetésre került.

Dr. Tóth Ágnes
jegyző

KÖZPONTI
STATISZTIKAI
HIVATAL

Adatgyűjtési Igazgatóság
Mezőgazdasági adatgyűjtések főosztály

TÁJÉKOZTATÁS

Tájékoztatom, hogy a Központi Statisztikai Hivatal Törtel település egy részén **kötelező adatszolgáltatáson** alapuló mezőgazdasági adatfelvételt hajt végre, a korábbi évek gyakorlata szerint. Az összeírók november 22-e és december 15-e között keresik fel háztartásokat.

A felvételek Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program (OSAP) szerinti nyilvántartási száma és neve:

2219 Egyéni gazdaságok decemberi összeírása, 2017

Az összeírási munkát a Központi Statisztikai Hivatal megbízásából igazolvánnyal ellátott kérdezőbiztosok végzik, az Önök településén: **Vörös Jánosné**.

A válaszadásra kijelölteket véletlenszerűen választottuk ki, matematikai-statisztikai mintavételi módszerrel. A válaszadás a kijelölt háztartások számára kötelező, akik részvételükkel nagymértékben hozzájárulnak az agrárium jellemzőinek minél átfogóbb megismeréséhez.

Az adatfelvétel kizárólag statisztikai célból történik, és az adatok csak összesített formában kerülnek nyilvánosságra. Az egyedi adatokat bizalmasan kezeljük, azok mások számára nem hozzáférhetők. Az adatgyűjtés során a statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvénynek, valamint az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvénynek megfelelően járunk el.

A felvétel módszertanával és a kutatási eredményekkel kapcsolatosan a www.ksh.hu internetes oldal nyújt tájékoztatást.

Köszönjük együttműködésüket a felmérés sikeres végrehajtásában!
Budapest, 2017. november 15.

Tisztelettel:

Malakucziné Póka Mária s.k.
főosztályvezető

ÖNKORMÁNYZATI HÍREK

HULLADÉKUDVAROKBAN TÖRTÉNŐ HULLADÉK ELHELYEZÉSE

A Duna-Tisza közti Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. (továbbiakban: DTKH Nonprofit Kft.) szolgáltatási területéhez tartozó települések lakosai az alábbi hulladékuvarokban helyezhetnek el veszélyes és nem veszélyes hulladékokat.

A hulladékuvar igénybevétele minden olyan magánszemély számára térítésmentes, aki felmutatja az DTKH Nonprofit Kft. szolgáltatási területéhez tartozó településre vonatkozó lakcímkártyáját, illetve a befizetett hulladékszállítási számláját igazoló bizonylatot (csekk, átutalási megbízás másolata).

NEM VESZÉLYES HULLADÉKOK

Átvehető hulladék	Minőségi követelmény	Átvehető mennyiség/év
kis és nagy elektronikai hulladék (híradástechnikai berendezések, háztartási kisgépek, számítógépek, mobiltelefonok, televíziók, hűtő, mosó, mosogató, szárító gép)	ép, összeszerelt	max. 200 kg/év
lomhulladék	bútorfélék, textilruhafélék	max. 1 m ³ /év
személyautó gumiabroncs	nincs	1 garnitúra/év
üveg csomagolási hulladék	kizárólag öblös üveg, csomagolási hulladék	nincs mennyiségi korlát
egyéb, kevert (műanyag, papír, fém, tetra-pak, karton) csomagolási hulladék	tiszta csomagolási hulladékok keveréke	nincs mennyiségi korlát
zöld hulladék	nincs	1 m ³ /év
lakossági építési törmelék (beton, tégl, cserép és kerámia frakciók vagy azok keveréke)	nincs	1 m ³ /év

VESZÉLYES HULLADÉKOK

Átvehető hulladék	Minőségi követelmény	Átvehető mennyiség/év
használt sütő zsiradék, használt étolaj	tiszta szennyeződés mentes	max. 100 kg/év
fénycső izzó	ép állapotú	max. 100 kg/év
festékek csomagolásai	festék nem vehető át! Csak festék csomagolási hulladék	
növényvédő szerek csomagolásai	növényvédő szer nem vehető át, csak növényvédő szer csomagolási hulladék (üres növényvédő szerek doboz)	max. 100 kg/év
szárazelem	nincs	max. 100 kg/év
akkumulátor	ép, összeszerelt	max. 100 kg/év
fáradt olaj, szintetikus motor-, hajtómű- és kenőolaj	nincs	max. 100 kg/év

Hulladékgyűjtő udvar Albertirsa
2730 Albertirsa, Dánosi utca 1584/2 hrsz.
Szerda: 8:00 – 16:00
Szombat: 8:00 – 16:00
Elhelyezhető hulladékok fajtái

NEM VESZÉLYES HULLADÉKOK

Átvehető hulladék	Minőségi követelmény	Átvehető mennyiség/év
kis és nagy elektronikai hulladék (híradástechnikai berendezések, háztartási kisgépek, számítógépek, mobiltelefonok, televíziók, hűtő, mosó, mosogató szárító gép)	ép, összeszerelt	max. 200 kg/év
lomhulladék	bútorfélék, textilruhafélék	max. 1 m ³ /év
személyautó gumiabroncs	nincs	1 garnitúra/év
üveg csomagolási hulladék	kizárólag öblös üveg, csomagolási hulladék	nincs mennyiségi korlát
egyéb, kevert (műanyag, papír, fém, tetra-pak, karton) csomagolási hulladék	tiszta csomagolási hulladékok keveréke	nincs mennyiségi korlát

VESZÉLYES HULLADÉKOK

Átvehető hulladék	Minőségi követelmény	Átvehető mennyiség/év
fáradt olaj, használt sütő zsiradék, használt étolaj	tiszta szennyeződés mentes	max. 100 kg/év
fénycső izzó	ép állapotú	max. 100 kg/év
festékek csomagolásai	festék nem vehető át! Csak festék csomagolási hulladék	
növényvédő szerek csomagolásai	növényvédő szer nem vehető át, csak növényvédő szer csomagolási hulladék (üres növényvédő szerek doboz)	max. 100 kg/év
szárazelem	nincs	max. 100 kg/év
akkumulátor	ép, összeszerelt	max. 100 kg/év

Hulladékgyűjtő udvar Cegléd
2700 Cegléd, Mizsei út (DTKH Nonprofit Kft. Telephelye mellett a Gerje hídnál).
Hétfő: 8:00 – 16:00
Szerda: ZÁRVA
Péntek: ZÁRVA
Vasárnap: ZÁRVA
Kedd: 8:00 – 18:00
Csütörtök: 8:00 – 18:00
Szombat: 8:00 – 14:00
Elhelyezhető hulladékok fajtái

ÖNKORMÁNYZATI HÍREK

NEM VESZÉLYES HULLADÉKOK

Átvehető hulladék	Minőségi követelmény	Átvehető mennyiség/év
kis és nagy elektronikai hulladék (híradástechnikai berendezések, háztartási kisgépek, számítógépek, mobiltelefonok, televíziók, hűtő, mosó, mosogató szárító gép)	ép, összeszerelt	max. 200 kg/év
lomhulladék	bútorfélék, textilruhafélék	max. 1 m3/év
személyautó gumiabroncs	nincs	1 garnitúra/év
üveg csomagolási hulladék	kizárólag öblös üveg, csomagolási hulladék	nincs mennyiségi korlát
egyéb, kevert (műanyag, papír, fém, tetra-pak, karton) csomagolási hulladék	tiszta csomagolási hulladékok keveréke	nincs mennyiségi korlát

Hulladékgyűjtő udvar Monor

2200 Monor, Bajcsy-Zs. u. végén.

Nyitva tartás:

Kedd-Szombat:

7.30-16.00

Elhelyezhető hulladékok fajtái

VESZÉLYES HULLADÉKOK

Átvehető hulladék	Minőségi követelmény	Átvehető mennyiség/év
használt sütő zsiradék, használt étolaj	tiszta szennyeződés mentes	max. 100 kg/év
fénycső izzó	ép állapotú	max. 100 kg/év
festékek csomagolásai	Festék nem vehető át! Csak festék csomagolási hulladék	
növényvédő szerek csomagolásai	növényvédő szer nem vehető át, csak növényvédő szer csomagolási hulladék (üres növényvédő szerek doboz)	max. 100 kg/év
szárazelem	nincs	max. 100 kg/év
akkumulátor	ép, összeszerelt	max. 100 kg/év
szintetikus motor-, hajtómű- és kenőolaj	nincs	max. 100 kg/év

NEM VESZÉLYES HULLADÉKOK

Átvehető hulladék	Minőségi követelmény	Átvehető mennyiség/év
kis és nagy elektronikai hulladék (híradástechnikai berendezések, háztartási kisgépek, számítógépek, mobiltelefonok, televíziók, hűtő, mosó, mosogató szárító gép)	ép, összeszerelt	max. 200 kg/év
lomhulladék	bútorfélék, textilruhafélék	max. 1 m3/év
személyautó gumiabroncs	nincs	1 garnitúra/év
üveg csomagolási hulladék	kizárólag öblös üveg, csomagolási hulladék	nincs mennyiségi korlát
egyéb, kevert (műanyag, papír, fém, tetra-pak, karton) csomagolási hulladék	tiszta csomagolási hulladékok keveréke	nincs mennyiségi korlát
zöld hulladék	nincs	1 m3/év
lakossági építési törmelék (beton, tégl, cserép és kerámia frakciók vagy azok keveréke)	nincs	1 m3/év

Hulladékgyűjtő udvar Nagykőrös

2750 Nagykőrös, Kecskeméti út.

Elhelyezhető hulladékok fajtái

VESZÉLYES HULLADÉKOK

Átvehető hulladék	Minőségi követelmény	Átvehető mennyiség/év
használt sütő zsiradék, használt étolaj	tiszta szennyeződés mentes	max. 100 kg/év
fénycső izzó	ép állapotú	max. 100 kg/év
festékek csomagolásai	festék nem vehető át! Csak festék csomagolási hulladék	
növényvédő szerek csomagolásai	növényvédő szer nem vehető át, csak növényvédő szer csomagolási hulladék (üres növényvédő szerek doboz)	max. 100 kg/év
szárazelem	nincs	max. 100 kg/év
akkumulátor	ép, összeszerelt	max. 100 kg/év
szintetikus motor-, hajtómű- és kenőolaj	nincs	max. 100 kg/év

ÁLLÁSHIRDETÉS

Jogosítvánnyal rendelkező férfi munkaerőt keresünk **Csemőben lévő pacalfeldolgozó üzemünkbe**, üzemi betanított munkára. A plusz feladat, munkatársak szállítása, a cég Ford Transit kisbuszával, kb. 40 km-t kell vezetni naponta. A munkabeosztás: 06 órától – 14 óráig tart. **Jelentkezni lehet személyesen:** Csemő, Hornyák d. 5. **Telefonon:** Kiss Imréné üzemvezetőnél az 53/319-110 telefonszámon, vagy Sági Károly ügyvezetőnél, a 06-70/332-8118 mobilszámon.

GÁZKÉSZÜLÉKEK JAVÍTÁSA, BEÜZEMELÉSE, KARBANTARTÁSA, MŰSZERES ELLENŐRZÉSE!

**Gáz,- víz,- fűtésszerelés, javítás.
Borics István gázszerelő mester**

Elérhetőségek: **06-30/911-1750**

boricsistvan@t-online.hu • www.boricsgaz.hu

SZÖNYEG MOSODA

22 éve

**Mindenféle szőnyeg tisztítása
háztól-házig szállítással**

**Padlószőnyegek kárpitok
tisztítása a helyszínen**

Tel.: 53/352-143, 20/590-3629

www.pallagiteam.hu

Otthont keres vagy kínál?

NAGYKÖRÖS
JÁSZKARAJENŐ
KÖRÖSTETÉTLÉN
KOCSE
CEGLÉD
ABONY
TÖRTELI
NYÁRSAPÁT
CSEMŐ

**ADÁS-VÉTELEK, CSOK,
SZEMÉLYRE SZABOTT HITELEK
TELJES KÖRŰ JOGI ÉS BANKI ÜGYINTÉZÉSE**

**A jelzett településekre célzottan specializálódott ingatlanos tevékenységgel
(közvetítés, adás-vétel, CSOK, EGYEDI hitelek, LTP), és folyamatos
Vásárlói körrel várom szíves megkeresésüket!**

Fehér Jutka

Tel.: +36-70/398-0256

Mail: csfjulia@gmail.com

Szálka 2004 Bt.

Törtel, Karinthy F. u. 2.

Nyitva: Hétfőtől-szombatig, Vas.: zárva

Érdeklődés és megrendelés:

53/376-791, 06-30/405-9006

- **Vastag akác gurigás 4000 Ft/q**
- **Hasított akác 4200 Ft/q**
- **Tölgy-bükk-gyertyán félig hasított 3600 Ft/q**
- **Tölgy-bükk-gyertyán készre hasított .3800 Ft/q**
- **Fabrikett, német brikett, cseh diószén**

• ***Karám anyagok különböző hosszban***

• ***Villanypásztor karók***

- **PB gázipalack (cserelhetőség hétvégén is!) 4100 Ft**

A régi szeszfőzde helyén is lehet gázipalackot cserélni munkanapokon!

AZ ÁRVÁLTOZTATÁS JOGÁT FENNTARTJUK!

DRÓTFONATOK

1 méter magas 8000 Ft/tek.
1,2 méter magas 9000 Ft/tek.
1,5 méter magas 11000 Ft/tek.

VADHÁLÓ (1,5x50 fm): 13.600 Ft
KEMÉNYFA DESZKÁK

BETONOSZLOPOK

2,4 m-es (háromszög alakú)
1850 Ft/db

AKÁCFAOSZLOPOK

2 m; 3 m – kéregve-felezve
Akác lécs 1 m – 1,3 fm

A TULIPÁN ÓVODA HÍREI

László Gyula: Szálló levelek

*Lehullott egy falevél
szelek hátán útrakél,
hegyen-völgyön átrepül
ha elfárad, lecsücsül.*

*Elszunyókál, szendereg,
aztán jönnek új szelek:
libeg, pörög, messze száll,
világ végén majd megáll.*

*

A hűvös, őszi idő sem szegi kedvünket, hogy óvodánkban, minél változatosabb programokat szervezzünk a gyermekeknek. Próbálunk olyan témákat tervezni az év során, ami felkelti érdeklődésüket, és számos új tapasztalattal lesznek gazdagabbak a feldolgozás kapcsán. A Margaréta és a Katica csoportosok kettő héten keresztül a cipő projektben barangoltak, a téma részletes megismerése céljából, ellátogattak községünk cipész mestereihez, Mile Lajoshoz és Erős Pista bácsihoz, akik érdekes dolgokat mutattak meg a régi mesteriséggel kapcsolatban a nagycsoportosoknak. Különböző szerszámok kerültek elő, amiket a gyermekek eddig nem ismertek, még azt is megtudták, melyik eszköz, mire való, sőt a kíváncsiság fokozása érdekében kipróbálhatták a varrógépet, aminek segítségével bőrt varrhatott, akinek kedve volt hozzá. A cipő téma feldolgozásával kapcsolatban fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek ismerjék meg a cipész munkáját, a kényelmes lábbelik fontosságát, a cipőápolást. Bepillantást nyernek egy-egy munkafolyamatba, megismerik az ahhoz szükséges különböző anyagokat, s beszélgetés közben tudatosítjuk a gyermekekben az emberek lelkiismeretes munkájának megbecsülését. A csoportok köszönik szépen, hogy ellátogathattak a cipésműhelyekbe és, hogy betekintést nyerhettek a cipőjavítás rejtelmeibe. Ahhoz, hogy még teljesebbé tegyük a gyermekek ismereteinek bővítését, községünk cipőboltjaiba is elsétáltak a nagyok,

ahol, különböző anyagú, méretű lábbeliket kerestek. Férfi, női, gyermekcipő, kisebb, nagyobb, ugyanakkora... számos matematikai tartalom becsempészésével gazdagodnak egy-egy ismeretszerző séta alkalmával. A cipőboltban megbe-

tak. A nagycsoportosok megzenésített népdalra táncoltak, életkoruknak megfelelő néptánc elemek színesítették a koreográfiát. A csoport köszöni a felkérést, valamint a felépítést követő megvendéglést.

Folytatása a 15. oldalon.

szélték, hogy melyik lábbelit milyen évszakban hordjuk, megfogták azok különböző anyagát, fel is próbálták néhányat, kinek, melyik méret illik a lábára, s még az árát is megkérdezték. Hangsúlyozzuk a kényelmes viseletet, ami az egészség szempontjából fontos, valamint a cipőkötés gyakorlására is sor került.

A lábbelikkel kapcsolatos téma második hetében fejlesztőjátékot készítettek az óvó nénik, amik a gyermekek képességeinek fejlődését segítik.

*

Óvodásaink szeretettel fogadták el a Nyugdíjas Klub felkérését, a magyar néptánc jegyében tartott rendezvényre. A műsort a Pitypang csoportosok nyitották meg, akik zenés, táncos műsorral kedveskedtek a vendégeknek. Bevonuláskor az Eszterlanc kezdetű dalos játékot énekeltek a gyermekek, amit Sziláviné Hamar Judit és Ádám Éva felkészítő óvó nénik segítségével el is játszottak.

A TULIPÁN ÓVODA HÍREI

Folytatás a 14. oldalról.

A Nefelejcs csoportban szorgos kezű édesanyák láttak munkának, hogy segítsék a felnőtteket, gyermekeket. Elszakadt ágynásznak megvarrásában segített Fehérné Demeter Krisztina és Sáríkné Megyesi Szilvia, akiknek a csoport szeretné megköszönni segítőkészségét.

Köszönjük szépen az Ezüstkéz KFT.-nek az óvoda bálhoz nyújtott segítségét.

*

A Csillagvirág csoportos gyermekek só-liszt gyurmából készítették sündisznót. A kicsik élvezettel tapasztalták meg a gyurma formázhatóságát, miközben verssel tettük még hangulatosabbá a vizuális tevékenységet. A sünik hátát magokkal díszítettük, amit Andó Zoltántól kapott a csoport, köszönjük szépen fel-

Kedves Szülőkl

Szeretettel várjuk a második életévüket betöltött gyermekeket, a Mini-ovi foglalkozásaira.

A leendő óvodás gyermekek megismerkedhetnek az óvoda szokásaival, felnőttekkel, vidám délutánokat tölthetnek el egymással.

Foglalkozás helyszíne:
Törteli Tulipán Óvoda,
2747 Törtel, Kossuth Lajos út 1-5.

Foglalkozás ideje:
2018. januártól

Jelentkezés:
Telefonon: 0653/376-040 vagy személyesen az óvodában.

ajánlását. A megmaradt terményt az óvodában kihelyezett madáretetőbe helyezük el a gyermekekkel, hogy gondoskodjunk a nálunk telő madarakról.

*

S, hogy még mindig a legkisebbeknél maradjunk, hozzájuk és szüleikhez szólunk. Ismét kezdetét veszi a Mini-Ovi, ahová szeretettel várjuk leendő óvodásainkat szüleikkel együtt.

Az óvoda dolgozói nevében:

**Kókainé Matuz Henriett
és Sebők Anita**

A Törteli Szent István Király Általános Iskola hírei

Nyertes pályázat

A dm 2017-ben is meghirdette a Mosolygó fogacskák pályázatát. A pályázatban arra kérték az osztályokat, hogy készítsenek látványos és tanulságos kísérleteket, a fogakra káros, vagy éppen jótékony anyagok bevonásával, majd egy rövid leírás kíséretében állapítsák meg a

kísérlet eredményeit, illetve azt, hogyan kapcsolódik a fog- és szájápoláshoz. A mi iskolánkból az 1.a osztály pályázott. Különböző fogakra káros anyagok (cukor, ételszínezék, citrom, kóla, tea, ecet) bevonásával készítettünk szemléletes kísérleteket. A vizsgálatok végeztével közösen vontuk le a tanulságokat, melyek révén a gyerekek sok új és hasznos dolgot tanultak. Jól mutatja a diákok lelkesedését, hogy több kísérletet otthon is elvégeztek újra.

A gyerekek emellett, hogy játékos formában ismerkedhettek meg a fogápolás fontosságával, sikeres pályázati anyagunk jutalmául ajándékokban részesültek. Minden diák száj- és fogápolási csomagot kapott, illetve „Mi micsoda?” könyvsorozat egy-egy fogápolási témájú könyvét. Legnagyobb meglepetésünkre az első 100 beküldő iskola között végeztünk, így az iskola nyert még egy 23 részes mikroszkóp készletet is. A gyerekek széles mosollyal az arcukon vitték haza a kis csomagokat.

Vörös Bernadett osztályfőnök 1.a

Iskolaudvar szépítése – 1. rész

Az idei évben iskolánk nem csak az épület homlokzatán szépül/újul meg, hanem az udvar is új elemekkel bővül. Az udvari projekt két részletben valósul meg, ősszel és tavasszal. Az első, őszi alkotó szakasz eredményei már mosolyt csálnak a gyerekek arcára. Színes, vidám, szórakoztató virágtartókkal bővült az udvar. A padok közé autógumik újrahasznosításával készült virágtartó figurák

kerültek, melyek amellett, hogy jó kedvre derítik az intézmény minden „lakóját”, az újrahasznosítás kreatív formájával egy kis lépést jelentenek a zöldebb jövő felé.

A második szakasz tavasszal, a természet ébredését követően kezdődik meg az iskola udvarán. Ekkor autógumiból kukac formájú mászóka és színes ceruzakerítés kerül majd elhelyezésre.

Az örömteli változásokról történő beszámoló mellett, szeretném megragadni az alkalmat, hogy köszönetet mondjak mindazoknak, akik segítő keze munkája nélkül nem valósulhattak volna meg ezek, az udvart tovább szépítő változások. Köszönöm: K. Tóth Lászlónak a gumik beszerzését, Kókai Jánosnak a gumik festését, Magyar Antalnak a festést és a faceruzák elkészítését. Köszönöm még a közreműködést: Magyar Diának, Godó Róbertnek és Vörös Zoltánnak.

„Ha az összefogást a szeretet működteti, akkor nincs lehetetlen!”

A Diákönkormányzat további, a gyerekek örömét szolgáló tervei között szerepel még, hogy az emeletes épület mászókája ismét csúszda kerüdjön, illetve, hogy a felső tagozaton több kuka és több pad tegye komfortosabbá a mindennapokat.

Vörös Bernadett
Diákönkormányzat vezető

A Törteli Szent István Király Általános Iskola hírei

Iskolába csalogató foglalkozás

Nagy szeretettel várta a 4. évfolyam a nagycsoportos óvodásokat, a szülőket és az óvó néniket az első iskolába csalogató foglalkozásra. Levelet kaptunk az erdőből, amiből megtudtuk, hogy visszavonhatatlanul beköszöntött az ősz. Bemelegítésként találós kérdéseket kellett megfejtetniük az óvodásoknak. A Sün Balázs című verses mesét elevenítettük meg. A dekorációt az ősz kincseiből, őszi termésekből, levelekből, saját ötletből, magunk készítettük el. Miután felépült Sün Balázs új háza, vidám, őszi dalokkal kedveskedtünk a vendégeinknek.

A Boldogság órákba is betekintést nyerhettek az óvodások. A hónap dalára mozoghattak, táncolhattak kedvükre. A dal címe is jól mutatja, milyen jó kedvük lett.

A program 2. felében izgalmas gyümölcs-felismerő játékot játszottak a kicsik. Végül elkészítették a mese főszereplőjét, amelyet nagy örömmel haza is vihettek.

Reméljük, jól éreztétek magatokat!

Szeretettel várjuk a leendő elsősokeket és a kedves szülőket a 2017. december 5-én megtartandó 2. foglalkozásunkra.

Várjuk együtt a Mikulást!

Bíróné Kincses Ágnes tanító néni

A Törteli Szent István Király Általános Iskola hírei

Családi napok az első évfolyamon

2017. október 27-én az 1.a osztályban „Tök-jó” Családi Napot tartottunk, hogy jobban megismerjük egymást. A gyerekekkel izgatottan készültünk. Szerettük volna, hogy a szülők is részesei lehessenek egy kicsit a mindennapjainknak. Már délelőtt festettünk, rajzoltunk, dekoráltunk, a tanítás utáni tematikus közös programhoz. Délután sokan beöltözve érkeztek (vámpírként, boszorkányként, kalózként, hercegnőként). Az esős nap ellenére nagyon jó hangulatú délutánt töltöttünk együtt. A gyerekek tököt faragtak az apukák segítségével. Nagyon kreatív megoldások születtek.

Ez alatt az anyukák gondoskodtak az enni- és innivalóról. A tökfárgás után jóízűen fogyasztottuk el, az anyukák által készített finomságokat. A hűvös őszi délutánon mindenkinek jölesett a zsíros kenyér, a meleg teával. Ezt követően előkerültek a játékok és felcsendült a Boldogság dal is. Az iskola gyerekkacajától volt hangos. Egy igazán tartalmas, szórakoztató délutánt töltöttünk el együtt. Nagyon köszönöm a szülőknek, hogy segítettek, hogy létrejöhessen ez a „TÖK JÓ” délután.

Vörös Bernadett osztályfőnök 1.a

Márton-napi mulatság az 1.b osztályban

2017. november 9-én délután 4 órakor egy kis mulatságra invitáltuk Zsuzsi nénivel osztályomat szüleikkel együtt. Márton nap november 11-én van, népszokás szerint lezárul az éves gazdasági munka és kezdetét veszi a téli pihenő időszaka. Szent Márton legendája is idetartozik. Elmeséltem gyermekeimnek, hogy nagyon régen, még a középkorban az egyik legnépszerűbb bácsi volt Szent Márton, aki szerzetesként szeretett volna élni, viszont az emberek, látva jóságát – püspökké akarták választani. Ezt ő nem akarta és elbújt egy liba ölbe, hogy ne hogy megtalálják és püspökké avassák. A libák azonban a hangos gágogásukkal elárulták, hol rejtőzködik, megtalálták és püspökké avatták. Így kapcsolódik össze a Márton-nap a liba-nappal.

Kézműves foglalkozással folytattuk a foglalkozást, libát készítettünk különböző technikával. Ezt követően körjátékokat játszottunk, énekeltünk, verset tanultunk, „libákat” kergettünk, amit ezúton szeretnék megköszönni a volt osztályomból a lányoknak, hogy libának öltözve eljöttek és megkergethettük őket.

A hiedelem szerint ezen a napon ludat illik enni, mert, aki nem eszik Márton-napján libát, az majd egész évben éheznek. Megtanultunk egy rövid verset:

*„Novemberben, Márton napján / Liba gágog, ég a kályhán,
/ Aki libát nem eszik, / Egész évben éheznek!”*

Libazsíros kenyérrel kedveskedtem gyermekeimnek. Ezúton szeretném megköszönni a szülők segítségét az elkészítésben.

Következett a mulatság. Ezt a csodálatos délutánt egy libás lámpás gyújtásával zártuk, amit örömmel vittek haza a gyerekek!

*„Szent Mártonnak ünnepén / Égő lámpást viszek én, /
Világítson mindig nekünk, Ahol járunk, hova megyünk”*

Volt móka, kacagás, nagyon jól éreztük magunkat!

Bakosné Mester-Szabó Katalin osztályfőnök 1.b

A Törteli Szent István Király Általános Iskola hírei

Őszi Kupa 2017!

Osztályom egyik igen tehetséges tanulója, aki a Ceglédi Református Iskola Tornakörének versenyzője, ismételten nagyon szép eredménnyel tért haza a Magyar Látványtánc Sportszövetség november 4-én megrendezett Őszi Kupájáról, mely a Soroksári Sportcsarnokban, Budapesten volt megrendezve.

Kecskés Erika 6.a osztályos tanuló Sporttáncok – Sportakrobatika Duó/Trió (2-3 fő) – Gyermek kategóriában **Ezüst** fokozatot ért el.

Ismét bebizonyítottad, hogy kitartó, erős akaratú, jó előadókésziséggel rendelkező versenyző vagy. Nagyon büszkék vagyunk Rád! Hajrá Erika!

Rátóti Andrea 8.a osztályos tanulónak szintén gratulálunk kiemelkedő teljesítményéhez. Ügyesek vagytok lányok!

Topai Sándor osztályfőnök

Tanévkezdő siker!

Nagyon jól indult az idei tornaversenyem, amit Soroksáron rendeztek meg. Nagyon sokat gyakoroltunk és meglett a gyümölcse! I. helyezést értünk el versenytársammal. És ha mindez nem lett volna elegendő, újabb meglepetés ért, megkaptuk a Különdíjat is. Szeretnék gratulálni Kecskés Erikának is a jó eredményéhez!

Köszönöm a segítséget Váradi Lászlónak és Halmi Katalin edzőknek!

Rátóti Andrea

Matematikai Híradó!

Iskolánkban minden évben helyi rendezvényként megrendezésre kerül Bolyai Farkas és fia, Bolyai János matematikusok emlékének tiszteletére a „Bolyai matematika verseny”.

Ebben a tanévben október 17-én került megrendezésre. A verseny legjobbjainak lehetőséget nyújt a Zrínyi Ilona matematika verseny megyei fordulóján való ingyenes részvételhez.

Az eredmények, oklevelek kiosztása október 25-én történt meg. Köszönöm a gyermekek részvételét, a szülők támogatását.

„Az igazat érteni, a szépet érezni, a jót gyakorolni kell.” (Bolyai János)

A verseny eredménye:

5. évfolyam: 1. Nagy Ramóna, 2. Nagy Attila, 3. Bakos Gerda Kata.

6. évfolyam: 1. Miklós Virág, 2. Stummer László, 3. Bakos Pál.

7. évfolyam: 1. Bakos Emese Sára, 2. Angyal Virág, 3. Balogh Márkó.

8. évfolyam: 1. Pap Zsombor, 2.

Tamasi Mária Ilona, 3. Rátóti Andrea és Kecskés Máté.

Topai Sándor Munkaközösség vez.

(Bakos Pál és Kecskés Máté tanulók betegség miatt hiányoztak a fotó elkészítésekor.)

„Különös dolog a tanulás; minél tovább haladok, annál több olyan dolgot látok, aminek eddig a létezéséről sem tudtam.” Daniel Keyes

A Törteli Szent István Király Általános Iskola hírei

Köszönjük szépen!

Hogyan kezdődött?

Az elmúlt tanévben azt a célt tűztük ki, hogy a logikai táblajátékok alkalmazásával segítséget nyújtsunk a gyermekek gondolkodásának fejlesztéséhez, a tehetségek felismeréséhez, a szabadidő hasznos eltöltéséhez és a társas viselkedés erősítéséhez.

„Kompetencia – Délután az iskolában” programsorozatunk keretében próbáltuk ezt megvalósítani.

A sakk és a malom közkedvelt játék a diákok körében, de van még egy nagyon egyszerű és gondolkodtató táblajáték, amit igen kevesen ismernek, a neve ostábla.

A sakktábla belső része, ami kétféle színű háromszögekkel van felfestve, sok

diák számára nagy kérdőjel, nem tudják, hogy mire használatos. A játékhoz egy pár tanulónak egy sakktáblára és 30 db, azaz 15-15 db kétféle színű korongcso-magra van szüksége.

Iskolánk egy előző pályázat keretében sikeresen megnyert 5 db sakktáblát, de a hozzá tartozó korongszám nem volt elegendő egy nagyobb létszámú tanuló-

csoport tanításához.

A probléma ott kezdődött, hogy egy 20 fős tanulócsoporthoz legalább 300 db korongra lenne szükség, ami nem kevés és nem utolsósorban igen drága! Nem lehet külön vásárolni és pályázni sem lehet rá.

A tanév elején azzal a kéréssel fordultam osztályom egyik szülő apukájához, hogy adjon ötletet arra, hogyan tudnék 2 cm átmérőjű korongokat kétféle színben készíteni a legegyszerűbben?

A választ úgy oldotta meg, hogy önzetlenül elkészítette és megajándékozta iskolánkat kb. 400 db koronggal!

Ezért köszönet és hála BEKŐ ALBERT apukának!

Nagyon szépen köszönöm a segítséget a gyermekek és az iskola nevében is! **Topai Sándor** osztályfőnök

DANKO GABRIELLA VILÁGKUPA GYŐZTES ÉS MAGYAR BAJNOK!

Budapest adott otthont a DREAM CUP WORLD karate bajnokságnak 2017. október 06-07-én. 16 ország, több mint 400 sportolója indult. A POWER SE-t 5 versenyző képviselte. U-12-es korcsoportot Hegedűs Dorina. Hosszabbításban a későbbi bajnok német kislánnytól szenvedett vereséget, így 5. helyen zárt. Serdülő férfi kategóriában Khirer Alex képviselte a klubot. Óriásit harcolva, bírói döntéssel maradt alul a későbbi győztesrel szemben. Alex így a 7. helyen végzett. Szakács Csenge nagyot harcolt, ami a mi szemünkben jobbnak is tűnt, de súlykülönbséggel a svéd lány került ki győztesként. Csenge így az 5. helyen zárt. Junior férfi kategóriában Csajbok Attila képviselte a klubot, aki rögtön az első meccsen óriásit harcolva,

a későbbi győztes kazasztni fiútól hatalmas küzdelemben bírói döntéssel maradt alul. Attila a 4. helyen zárta a versenyt. A legvégén következett a serdülő lány kategória, amelyben Danko Gabriella mérette meg tudását. Először az ukrán lányt győzte le egy gyönyörű fejrúgással, majd a döntőben a nagy vetélytársát, a szolnoki kislányt is hosszabbításban fejrúgással verte meg. Minden jó, ha jó a vége!

Törtel Község Önkormányzata tisztelettel gratulál a csapatnak, edzőjüknek, OROSZ ZOLTÁNNAK, és a nagyon ügyes törteli DANKO GABRIELLÁNAK!

További sikeres versenyzést és jó egészséget kívánunk!

„ZÖLD BÉKÁS” ROVAT – KÖRNYEZETVÉDELEM

LÉGSZENNYEZÉS ÉS IDŐJÁRÁS I.

(Részletek Susan Meredith *Miért és hogyan óvjuk Földünket?* című könyvéből.)

• Mik a problémák?

Földünk több évmilliárdos múltra tekint vissza. Mondhatjuk, hogy elég „tartós”. Mi lehet a gond? A probléma lényege abban áll, hogy a változások nem a múltban szokásos természetes és lassú ütemben zajlanak. A változások legtöbbször az emberek, valamint az általuk létrehozott dolgok okozzák, ráadásul mindezek rendkívül gyorsan történnek.

A Föld beszennyezése, energiaválság

A mai problémáink nagyjából 200 évvel ezelőttről, az ipari forradalomként ismert időszakból erednek. Az emberek gépeket találtak fel, melyek különféle munkákat tudtak ellátni, feltéve, hogy volt, ami hajtja őket. A találmányok annyira fantasztikusak voltak, hogy szinte senki sem gondolt arra, hogy valaha ennek hátulütői is lesznek.

Ezeket a gépeket szén, gáz és olaj elégetésével hajtották. Akkoriban úgy tűnt, hogy mindezekből kifogyhatatlan készlet áll rendelkezésre. Ám az idők során az emberek olyan nagy mennyiséget használtak fel belőlük, hogy egyre nehezebb biztosítani a kellő forrást ahhoz, hogy minden működjön.

A tüzelőanyagok elégetése pedig szennyezi bolygónkat.

Mindezek miatt új módszereket kell kidolgozni gépeink működtetéséhez. A modern élet során számtalanféle veszélyes hulladék képződik. Ezek erőművekből, gyárakból, farmokról, közlekedési eszközökből, irodákból, boltokból és otthonainkból is eredhetnek.

A hulladék szennyezi a levegőt, a földet és a vizet, sőt még az időjárást is megváltoztathatja oly módon, hogy az az élőlényekre, köztük az emberekre is veszélyes hatással van. Cselekednünk kell tehát, hogy helyrehozzuk tetteinket.

A gépekkel csak annyi a teendőnk, hogy megnyomunk egy gombot, és máris működni kezdenek. Ugyanakkor

high-tech életstílusunk két nagy problémát idéz elő: nemcsak hogy elfogy az energiával szolgáló tüzelőanyagok, de felhasználásuk során károsítjuk vele bolygónkat.

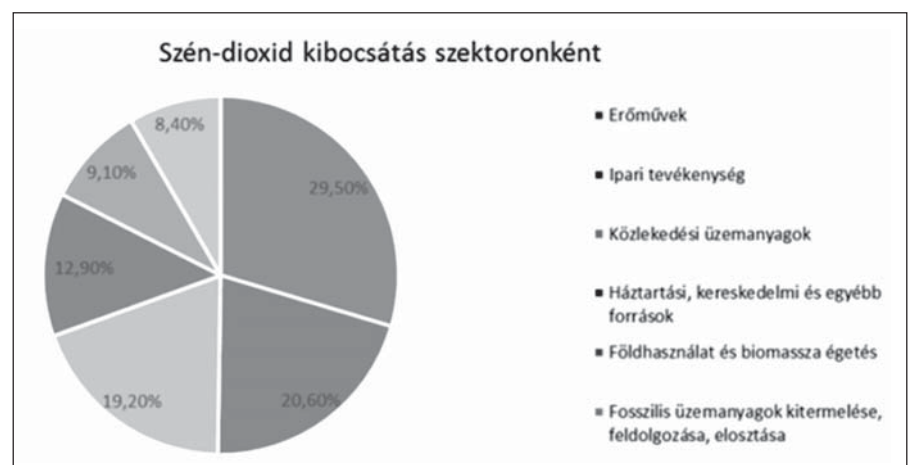
„A Földet nem apáinktól örököltük, hanem unokáinktól kaptuk kölcsön.”

A világ szinte összes energiája a földből kibányászott szénből, gázból vagy olajból származik. Ezek a fosszilis tüzelőanyagok évmilliók során keletkeztek, az emberiség pedig gyorsabban használja fel azokat, mint

ahogy pótlódhatnak. Ahhoz, hogy belőlük energiát hozzunk létre, el kell égetnünk őket. Az erőművekben szén, gázt vagy olajat égetnek, hogy a lámpákhoz, sütőkhöz, számítógépekhez és megannyi más készülékhez áramot termeljenek. A gázt a főzéshez és a fűtéshez szintén elégetjük. Az olajat finomítják, hogy benzint és kerozint hozzanak létre, melyeket azután az autók és a repülőgépek használnak fel. **Ám mindezek elégetése veszélyes mellékhatásokkal jár együtt.**

• Mik a mellékhatások?

Amikor elégetjük a fosszilis tüzelőanyagot, akkor szennyező gázok jönnek létre, melyek közvetlenül a környezetbe jutnak. Némelyik gáz a vizet és a levegőt szennyezi, így károsítja az emberek, állatok és a növények egészségét. Az olyan gázok pedig, mint a szén-dioxid (CO₂), a Föld egyik legnagyobb problémáját, az éghajlatváltozást okozzák. Folytatása a 22. oldalon.

„ZÖLD BÉKÁS” ROVAT – KÖRNYEZETVÉDELEM

Légszennyezés és időjárás I....

Folytatás a 21. oldalról.

Felmelegedés

Mióta az emberek feljegyzéseket készítenek, a 21. század elején voltak a legmelegebb napok. Ez bizonyíték, és a tudósok meg vannak győződve arról, hogy **a Föld fokozatosan melegszik.** De vajon mi idézi elő a globális felmelegedést? És egyáltalán mit számít? **A Föld légkörében napjainkban sokkal több a szén-dioxid, mint több százezer évvel ezelőtt volt.** Ennek legnagyobb része a fosszilis tüzelőanyagok elégetéséből származik. **Ugyanakkor más gázok is okozhatnak globális felmelegedést.** Az egyik a metán, mely a tenyésztett állatokból, a növekvő rizstermelésből és a **rothadó hulladékból** ered. A másik a nitrogén-oxid, mely a gazdálkodás és a fosszilis tüzelőanyagok elégetése során keletkezik. Ezeket a gázokat együttesen üvegházgázoknak nevezzük.

Miért üvegházgázok?

Amikor a Nap sugarai eléri a Földet, legtöbbjük visszaverődik. Azonban az üvegházgázok egyfajta takarót alkotnak a Föld körül, mely üvegházszerűen viselkedik, vagyis a Nap hőjének jelentékeny részét visszatartja. Ez létfontosságú, hiszen nélküle olyan hideg lenne, hogy halálra fagynánk. Napjainkban viszont az a probléma, hogy **a takaró olyan vastaggá vált, hogy túl sok hőt tart vissza, ami miatt a hőmérséklet veszélyes mértékben emelkedik.**

Klímaváltozás

A globális felmelegedés hóhullámot, aszályt és áradást okoz, és általánoságban elmondható, hogy az időjárás szélsőséesebbé válik, több lesz a jégeső és a hurrikán is. A rossz időjárás tönkretetheti a gabonát, és a meleg időt kedvelő járványok üthetik fel a fejüket.

Az Északi- és a Déli-sarkon egyaránt hatalmas mennyiségű jég található, azonban a magas hőmérséklet hatására ez olvad. Az így elolvadt jég megnöveli a tengerszint magasságát, ami azt jelenti, hogy az alacsonyabban fekvő és a partközeli területek víz alá kerülhetnek, néhány sziget pedig teljes egészében el fog tűnni.

Nem az állam feladata-e, hogy helyrehozza a „rendetlenséget”?

Igaz ugyan, hogy az állam rendelkezik a legnagyobb hatalommal, mely változásokat tud elérni, ám az egyes emberek is sok mindent tehetnek az ügy érdekében. **Még a legkisebb dolgok is számítanak, hiszen ha sokan végzik őket, akkor nagy változást eredményezhetnek.**

Sebők Jánosné

ÚJRAHASZNOSÍTÁS

Kedves Olvasók!

Nagy örömmel mutatom be kisfiunk kedvenc játékát, a **matatófalat**, ami véleményem szerint az újrahasznosítás egy remek példája.

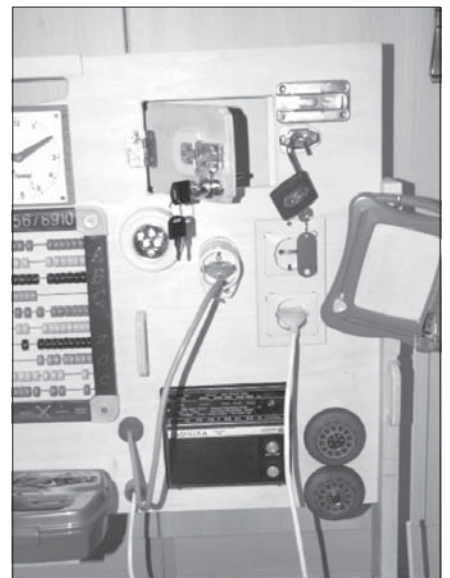
Bizonyára sok szülő megtapasztalja, hogy totyogósa még csak véletlenül sem akar a számára rendeltetesszerűen legyártott, mindenféle EU-szabványnak megfelelő, egészségre ártalmatlan anyagokból készült, hiper-szuper, méregdrága játékokkal játszani. He-

lyette jobban érdekli a konnektor, a vezetékek, távirányító, hajszárító, mobiltelefon, kulcsok s hasonló felnőtt 'játékszerek'. Nem beszélve az olyan szórakoztató elfoglaltságokról, mint szekrényajtók nyitogatása, fiókok húzogtatása, villanykapcsolgatás. Valljuk be őszintén, nem kevés bosszúságot okoz mindez, a gyermek környezetében lévőeknek. Nos, nem mondom, hogy a matatófal mindennek egy csapásra véget vet, de jelentősen enyhíti a véget nem érő viaskodást értéktárgyaink megmentéséért.

Lássuk hát, miben rejlik az angolok által busy boardnak hívott, szenzációs találmány lényege. Abban, hogy egy darab OSB lapra minden hasznavehetetlenné vált dologt

felcsavarozhatunk, ami a ház körül akad, és nem okozhat sérülést a gyerekekben. Most jött el a „Majd jó lesz az még valamire!” vacakok ideje! Vince matató tábláján helyet kapott pár konnektor, mint alapfelszereltség, hozzá tartozó vezetékekkel. Villanykapcsoló gyanánt egy ősrégi kapcsolótábla, olyan kapcsolókkal, hogy még egy felnőtt ujját is intenzíven megtornáztatja, de ő vidáman kapcsolgatja százszor egymás után le s fel. Kiszuperált rádió, igaz nem Szokol, de azokból az időkből való, a lényeg, hogy van egy tekergethető állomáskereső gombja. Két kis kerék, fogalmam sincs miről lettek leoperálva, de látszik rajtuk, hogy sokszor gu-

rult rajtuk az a valami, amihez eredetileg gyártották. De biztos nem annyiszor, ahányszor az új kis gazdájuk keze már meggurgatta őket. Van egy óriási csavar anyával. Talán

Folytatása a 23. oldalon.

„ZÖLD BÉKÁS” ROVAT – KÖRNYEZETVÉDELEM

Folytatás a 22. oldalról.

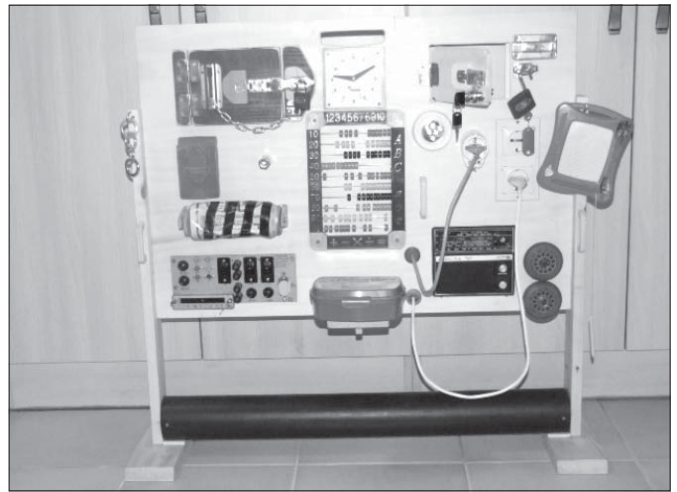
csak nekünk volt eleinte hihetetlen, hogy egy 19 hónapos kisfiú könnyedén ki-be csavarozza. Sok más apró kiegészítő mellett, ami a fényképeken remélhetőleg jól látszik, legnagyobb szenzáció mégiscsak a zárható kis ajtók. Talán

utoljára a biztosító cég ügynöke sorolt fel ennyi féle biztonsági zárat, mikor a lakásbiztosításunkat kötöttük, mint amennyi ezeken az ajtókon megtalálható. Zár, retesz, lakat, lánc. Biztos minden gyereknek van valami különös tehetsége. Hát a mi fiunknak a zárok kinyitása. Houdini, a nagy szabadulóművész kezdő ipari tanuló lehetett a mi kis szakink mellett. De, akinek

kulcsimádó gyereke van, az tudja, miről beszélek.

A mi táblánkat Vince apai nagypapája készítette személyre szabottan az unokájának. Előtte tanulmányozta az interneten fellelhető ötleteket, de épp az a lényeg ebben a játékban, hogy nincs belőle két egyforma. Mindenki abból dolgozik, amit otthon talál. Talán ezek után mondanom sem kell, hogy egyetlen valódi játék sincs úgy kihasználva, mint ez a robosztus, szépek éppenséggel nem nevezhető tábla.

Nem mondom, hogy feldobja a lakásunk enteriőrjét, de el nem cserélném egyetlen játékgyártó cég, hasonló célokra gyártott, dizájnos interaktív asztalára sem. És ki ne felejtsem az érvek sorából, hogy ezt nem kell félteni! Egyetlen egyszer nem szorul össze a szívem, mikor a kis ajtókat vadul csapkodja, nem izgat, hogy a sörös doboz forgót már laposra püfölte, nem szólok rá, mikor ki akarja tépni a vezetéket a falból. Mert egyszerűen elronthatatlan és elnyúlhatetlen.

Mindenkinek szívből ajánlom. Apukák, nagypapák, keresztapák, sufnira fel! Karácsonyig még elkészül!

Órsy Anett

Íme a jelenlegi választék családunk újrahasznált tárgyaiból!

1. PET-palackból kivágott pillangók (üvegfesték helyett) régi körömlakkal színezve.
2. Nejlonharisnyából készülő rongyszőnyeg.
3. Kiselejtezett ablakokból palántanevelő mini üvegház.
4. Téli díszek a nyári jégkrémes pálcikákból.
5. Hosszú kötött sálból mellény (hajtogatás, varrás).

Mottó: „Törekedjünk arra, hogy az anyagok minél később váljanak hulladékká, azokat tartsuk körforgásban, amíg csak lehetséges!”

Órsy Anett

A DÉRYNÉ MŰVELŐDÉSI KÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR HÍREI

Ifjúsági Klub

Szeptember végén a Déryné Művelődési Központ és Könyvtárban ismét megalakult az Ifjúsági Klub. A tavalyi kezdeményezés jónak bizonyult és nagy örömeinkre az idén még több fiatal látogatja a minden második pénteken tartandó rendezvényt. Sokan a tavalyi tagok közül is ismét csatlakoztak a csoporthoz, de sok új tagot is köszönthettünk az első foglalkozáson. A fiatalok jól érzik magukat a Malomban, ahol különböző programok, disco, vetélkedő, előadások várják őket, ami szórakozásukat és kulturális fejlődésüket segíti.

Szüreti mulatság

Október 14-én a Törtel Művelődéséért Egyesület tartotta szüreti mulatságát a művelődési központ nagytermében. A hagyományoktól eltérően nem a szüreti fesztivál napján, hanem egy hónappal később szervezte meg az egyesület a mulatságot. A rendezvény vidám zenés, táncos műsorral kezdődött melyet az egyesület tagjai és a DiFaNi táncklub táncosai biztosítottak. A finom vacsora után Dobos Zsolt és zenekara húzta a talpalávalót. A vendégek hajnalig mulattak és a visszajelzések azt mutatják, hogy mindenki nagyon jól érezte magát.

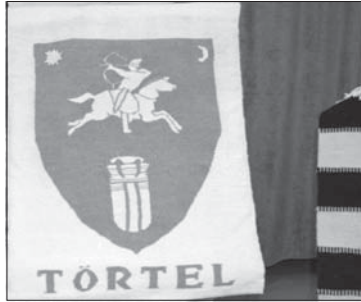

A DÉRYNÉ MŰVELŐDÉSI KÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR HÍREI

Helyi alkotók kézműves kiállítása

Október 23-án a községi ünnepség zárásaként a művelődési központ 7 év után ismét megszervezte a helyi amatőr alkotók kiállítását. Ismét sok gyönyörű munka került a kiállítás anyagába a helyi lakosság jóvoltából. Konecz Margit, az intézmény vezetője köszöntötte a vendégeket, majd Mile Lajosné Eszti néni nyitotta meg saját versével a kiállítást.

KEDVES TÖRTELIEK!

TAVALY IS NAGY
SEGÍTSÉG VOLT
SZÁMUNKRA A
KARÁCSONYI ÜNNEPEKRE A SOK FENYŐÁG,
AMIT FELAJÁNLOTTAK.
AZ IDÉN IS SZERETNÉNK SZÉPPÉ ÉS MEGHITTÉ
TENNI RENDEZVÉNYEINKET A DÍSZÍTÉSSEL.
KÖSZÖNETTEL FOGADUNK FENYŐÁGAKAT ÉS
TUJAÁGAKAT A DÍSZÍTÉSHEZ.
AKI TUD FELAJÁNLOST TENNI, AZ IRODÁBAN
SZEMÉLYESEN VAGY A 06-30-966-9296-OS
TELEFONSZÁMON MEGTEHETI.
KÖSZÖNJÜK!

Manócska Babajátszó

November 9-én ismét babákat és mamákat köszönthettünk az intézményünk könyvtárában. A sok apróság nagyon jól

érezte magát. Mondókákat, énekeket tanultunk, amit a kis kezek és lábak el is játszottak. Nagy sikere volt ismét az ejtőernyős játéknak, a kis hangszereknek és a foglalkozás végén a buborékfújóval készített buborékokat a babák örömmel nézték és próbálták elkapni, ami természetesen szétpukkan a kis kezek érintésére.

Szeretettel várjuk minden második csütörtökön a babákat és a mamákat a foglalkozásokra.

A DÉRYNÉ MŰVELŐDÉSI KÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR HÍREI

ADVENTI PROGRAMOK

A DÉRYNÉ MŰVELŐDÉSI KÖZPONT ÉS
KÖNYVTÁR RENDEZVÉNYSOROZATA

● December 3.

Advent első vasárnapja

14:00 Adventi játszóház, kézműves foglalkozás.

16:30 Mesejáték, Jön a Mikulás.

17:00 Első adventi gyertya meggyújtása. Ünnepi gondolatok: Sőreg Norbert református lelkész. A gyertyát meggyújtja: Godó Tibor polgármester.

● December 10.

Advent második vasárnapja

16:00 Második adventi gyertya meggyújtása, „B” épület. Ünnepi gondolatok: Antalné Petrovics Erika képviselő. A gyertyát meggyújtja: Czeróczi Ferencné alpolgármester.

● December 17.

Advent harmadik vasárnapja

Községi Kiskarácsony

15:00 Ünnepi műsor a művelődési központ „A” épületében. Karácsonyi versenyek eredményhirdetése.

17:00 Harmadik adventi gyertya meggyújtása, „B” épület. Ünnepi gondolatok: Czeróczi Ferencné alpolgármester. A gyertyát meggyújtja: Godó Tibor polgármester.

Záró ünnepség a „B” épület rendezvényteremben:

- hangverseny
- sütemény kiállítás és kóstoló
- karácsonyi díszkészítő verseny kiállítása
- vendég énekesek

*MINDENKIT SZERETETTEL VÁRUNK, HOGY
EGYÜTT ÜNNEPELJÜNK AZ ADVENTI HETEK BEN!*

2017. december 3-án vasárnap 14 órától
a Törtel Művelődésért Egyesület

ADVENTI CSALÁDI JÁTSZÓHÁZRA

hívja a Malom rendezvénytermébe a családokat.

Kézműves foglalkozások, karácsonyi díszek készítése, filmvetítés várja a gyerekeket és természetesen megérkezik a Mikulás is Lappföldről, aki minden gyereknek ajándékkal kedveskedik.

16:30 órákor MESEJÁTÉK

Kiegészítő programok:
teaház, forralt bor, mesesarok, játszósarok,
karácsonyi versek, -énekek tanulása.

Belépő: 200,- Ft

**17 órákor adventi gyertyagyújtás
a Malom udvarán.**
Az első gyertyát meggyújtja:
Godó Tibor polgármester
Ünnepi gondolatok:
Sőreg Norbert református lelkész
Szeretettel várunk mindenkit!

SÜSSÜNK, SÜSSÜNK VALAMIT!
**ADVENTI SÜTEMÉNY-
KÉSZÍTŐ VERSENY**

A Déryné Művelődési Központ és Könyvtár „adventi süteménykészítő” versenyt hirdet háziasszonyoknak és sütni szerető urak részére.

Nevezési feltételek:

- egy tálca süteményt várunk a versenyzőktől;
- egy versenyző több süteménnyel is nevezhet;
- a nevezéshez kérjük a sütemény készítőjének nevét, elérhetőségét és a sütemény nevét.

A süteményeket dec. 16-án szombaton, 12:00-ig lehet leadni a Malom irodájában. Zsűrizés 14:00 órákor.

Nevezni személyesen a Malom irodájában vagy telefonon 576-539 és 06 30 966 92 96-os számon lehet. 2017. december 14. 17:00 óráig.

Eredményhirdetés:
2017. december 17-én, a 15:00 órákor kezdődő karácsonyi műsorban.

Karácsonyi díszkészítő verseny

A Déryné Művelődési Központ és Könyvtár „karácsonyi díszkészítő” versenyt hirdet a község lakosságának.

A versenyre nevezni lehet bármilyen kézzel készített karácsonyi ünnephez kapcsolódó dísszel (adventi koszorú, karácsonyfadísz, lakásdekoráció..., stb.)

Korcsoportok:

- I. 3-7 éves korosztály
- II. 8-14 éves korosztály
- III. 14- felnőtt korosztály

Az elkészített alkotásokat legkésőbb 2017. december 14-ig, a művelődési központ irodájában lehet leadni. A beérkezett díszekből kiállítást rendezünk, melyeket zsűri értékeli; az első három legszebb kerül jutalmazásra.

Eredményhirdetés: 2017. december 17-én, a 15:00 órákor kezdődő karácsonyi műsorban.

A DÉRYNÉ MŰVELŐDÉSI KÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR HÍREI

BÚÉK 2018

Törtel Művelődéséért Egyesület szervezésében

ÓÉVBÚCSÚZTATÓ SZILVESZTERI MULATSÁG

a művelődési házban, az év utolsó napján, 19 órai kezdéssel.

A jó hangulatot biztosítja: **Fajka István és zenekara.**

Vacsora: frissensültek | Éjfélkor virsli, pezsgő!

Tombola értékes nyereményekkel!

Meglepetés műsor amatőr helyi művészek közreműködésével.

Belépődíj: 4.500 Ft.

Jegyek elővételben Molnárné Rátóti Szilviánál
korlátozott számban kaphatók december 28-ig!**SZERETETTEL VÁRUNK MINDENKIT!**

HÁZIASSZONYOKNAK

*Apró, hasznos tanácsok***Az egészséges mikuláscsomag**

Gyermekeink ragyogó szemmel várják a Mikulást. Mielőtt összeállítanánk a csomagokat, gondoljuk át, hogyan

tehetnénk bele egészséges, de finom nasolnivalót! A túlságosan cukros, feldolgozott, adalékanyagokban bővelkedő élelmiszerek nemcsak a gyerekeknek, de a felnőtteknek sem tesznek jót. Lassítják az anyagcsere-folyamatokat, elhízás-

hoz, emésztőrendszeri problémához, idővel komolyabb betegségekhez vezethetnek. A karácsonyi időszakban könnyen megfeledezünk erről, állítsuk össze a zsákba valókat körültekintőbben! Csak jó minőségű, kakaóvaj alapú, legalább 35%-os kakaótartalmú csokoládémikulás kerüljön bele. Táblás csokikból is a jó minőségű, magas kakaótartalmút válasszuk! A teljes kiőrlésű kekszek, az illatos mandarin, narancs, banán, mind jó választás, akárcsak a dió, mogyoró. Finomak és egészségesek az aszalt gyümölcsök is. Maradandó meglepetés is lehet a csomagban. Színes

tollak, ceruzák, kulcstartó, aktuális mesehős figurák gazdagíthatják tartalmát.

Adventi asztaldíszek

Feldíszített lakással készülődünk a karácsonyra, ennek elengedhetetlen kelléke az adventi asztaldísz. Ehhez szükséges 4 db gyertya, hagyományosan 3 lila és egy rózsaszín, amiket egyenként gyújtunk meg a karácsony előtti vasárnapokon. A lila a bűnbánatot és a megtérést jelképezi, a rózsaszín az örömezt. Inentől kezdve a fantáziánkra van bízva, hogy mivel dekoráljuk a koszorút. Lehet kerek, klasszikus vagy a hosszúkás modernebb. Rögzíthetjük fenyőálapra, vagy egyszerűen egy tálon is elrendezhetjük a gyertyákat. Száraz vagy élő virágokkal, kisebb karácsonyi díszekkel, figurákkal, színes szalagokkal díszíthetjük, klasszikus arany, piros színekben vagy a most divatos fehér és ezüst kombinációjában.

*Ma ezt sütöttem ki...***Mikulásváró, pillecukros csemege***Hozzávalók:* 40 dkg ét- és tejszokoládé vegyesen, 5 dkg vaj, 4 evőkanál tejszín, 5 dkg aszalt gyümölcs, 5 dkg puffasztott rizs, 15 dkg pillecukor, 10 dkg sózatlan magkeverék (mandula, kesudió, földi mogyoró).*Elkészítés:* A csokoládét apróbb darabokra vágjuk, gőz fölött megolvasztjuk, s ha folyós, a vajat és a tejszínt is belekeverjük. A magvakat, az apróra vágott aszalt gyümölcsöt, puffasztott rizst és a kockára vágott pillecukrot beleszórjuk és az olvadt csokoládéval egyenletesen elkeverjük. Sütőpapírral bélelt formába öntjük, hideg helyen legalább egy órát dermedni hagyjuk. Késsel vágjuk fel vagy egyszerűen törjük darabokra. Mutató házi desszert, nem kell törekedni a szép szeletelésre. Celofán tasakokba csomagolva ajándékba is adhatjuk.

60 éves osztálytalálkozó

*Temérdek emlék tolakszik ma körénk,
a múlt megszépülve tárul ismét élénk.
Nyissuk meg szíviünket az emlékek előtt,
ki-ki, feledje most, mit sorsa neki jelölt!
Legyünk ismét diákok, mindent elfeledve,
mintha, 1957 megelevenedne.*

*60 év telt el azóta, sok mindent megértünk,
külön öröm számunkra, hogy ide visszatértünk.*

*Ne számoljuk ráncainkat, sem az éveinket,
tegyük félre a súlyosnak ítélt érveinket.*

*Együtt vagyunk ismét, s most már csendülhet a nóta:
– „Boldog idő, szép gyermekkor, jöjj vissza egy szóra!”*

A Törtélti Általános Iskola 1957-ben végzett tanulóinak 2017. október 23-án, osztálytalálkozója volt. Az iskolában az igazgatónő köszöntötte a megjelenteket és röviden beszélt az iskola jelenlegi életéről. Utána felkötöttük a zászlótartóra az emlékszalagokat. Mivel már tanáraink nem

élnek, így a jelenlegi „hetes” a megtört létszámú „osztálynak” jelentett.

„60 évvel ezelőtt a lányok osztálylétszáma 34 fő volt, él 27 fő, meghalt 7 fő, jelen van 11 fő. Többségében betegség miatt távol 14 fő, 2 igazolatlanul távol, akikről nem tudunk semmit.

A fiúk létszáma 36 fő volt, ebből

él 19 fő. Meghalt 17 fő. Jelen van 10 fő. Igazoltan van távol 8 fő, 1 fő igazolatlan.”

1957-ben az iskola folyosóin azt énekeltük, hogy „Most búcsúzunk és elmegyünk, a mi időnk lejárt.” Igen, valóban lassan a mi időnk lejár, bizonyítja a 24 fő halott.

Ezek után az iskolából átballagtunk a katolikus templomba, ahol Sajtos József atya misét mondott az elhunyt tanárainkért, és a meghalt osztálytársainkért. Fájó szívvel emlékeztünk rájuk. Mise után visszamentünk az iskolába, mindenki elmesélte, hogy az elmúlt években milyen események történtek az életükben. Előkerültek a régi gyermekkori fényképek és megnéztük a 8. osztályos naplónkban a jegyeket, hogy milyen tanulók is voltunk.

Mindezek után a Hobby vendéglőbe mentünk egy közös ebédre. Ebéd előtt gratuláltunk és köszöntöttük Chorendzsák Jánost és nejét, az 50. házassági évfordulójuk alkalmából. Elfogyasztottuk a finom ebédet és nagyon jó hangulatban töltöttük a délutánt. Beszélgettünk az igen régen történt eseményekről. „Emlékszel még, amikor fociztunk és arra mikor be voltunk zárva? Vagy arra, hogy tanáraink milyen szigorúak voltak és mit tanítottak?”

A találkozó végén azzal köszöntünk el egymástól, hogy „5 év múlva újra itt találkozunk Veletek!” Vajon az élet mit hoz számunkra? Azt még nem tudhatjuk.

Nagyon szép volt az osztálytalálkozó, jó volt együtt lenni az osztálytársakkal!

Czeróczi Benőné

*„Nézz vissza most egy percre, nézz vissza az útra,
Nézd meg, mit tett, mit alkotott a munka,
Nézz vissza, aztán ismét csak előre,
S indulj tovább az alkotó jövőbe.”*

(Kiss Jenő)

A Nyugdíjas Klub hírei

Eseményekben gazdag hónap volt a Nyugdíjas Klubunk életében az elmúlt időszak.

Részt vettünk az október 23-ai ünnepségen és elhelyeztük az emléktáblánál a tisztelet koszorúját. Megtekinítettük a csodálatos ünnepi műsort, majd gyönyörködtünk a Malom épületben megrendezett kiállítás anyagában. Október 28-án a betervezett balyus bálban mulathattunk. Kedves műsort mutatott be a Történelmi Tulipán Óvoda Pitypang csoportja, Szláviné Hamar Judit és Ádám Éva óvónők

vezetésével. Köszönöm a felkészítést, de hálás vagyok a gyermekek szüleinek is, akik szombat délutánjukat feláldozták, hogy a kicsinyek színesíthessék a programunkat. Ekkor mutatkozott be nagy sikerrel a község újonnan alakult citerazenekara. Kovács Kálmánné Eszti gyönyörű magyar nótákat énekelt. Klubunk női énekkara pedig népdalcsoportot mutatott be. A délután elérte célját, hisz számtalan magyar népdal, magyar nóta hangzott el. A talpalávalót Ézsiás Kálmán és Kovács Zoltán Tamás húzták. Nagyon köszönöm Andrást Hunor Lehel rendőr százados őrparancsnok úrnak, hogy a rendfenntartást biztosította. November 3-án, Cegléden pihentünk néhány órát a ceglédi

Gyógy- és Strandfürdőben, ahol Földi László országgyűlési képviselő úr vendégei voltunk. Megható volt, hogy érkezésünkre szendvicset készített. Néhány tagunk egy hetet töltött Hajdúszoboszlón, ahol gyógykezelésben részesült. Felfrissülve érkeztek haza. November 16-án, Godó Tibor polgármester úr volt a vendégünk és számtalan kérdésre kapunk választ. Kellemes délutánt töltöttünk együtt, nagyon köszönjük a látogatását.

**Ungvári
Miklósné**
klubvezető

RÉGEN VOLT, HOGY IS VOLT?

„Törteli gazda, ember és gazdasága” IV. FEJEZET

Történelmi áttekintés, hogy több ezer éve lakott szálláshelyünk mezőgazdasága hogyan jutott el napjaink természeti erőforrásainkat kellően nem tekintő művelési, gazdálkodási módszereihez, és mi a jövő útja. Községeink területén a Gerje-Perje síkon, vadvizek uralta területen évezredek óta legeltetési állattartás folyik. A betelepült népek: szarmaták, avarak később a magyarok a táj mikro domborzatának megfelelően kora tavasszal a homokos lösz pusztákon legeltették állataikat, ahol a harmadrendű fűfélék, mint az egérárpa, puha rozsok stb. hamar szárba szökkennek és volt takarmány. Nyár elején az állatok szálláshelyei a perjes, csenkeszes ecsetborítás stb. jobb területeken voltak, ahonnan a víz már levonult. Majd a nyárvégi aszályos időkben a szikes pusztákra hajtottuk őket, ahol a vörös csenkesz sziki méz pázsit stb. akkor is táplálékot adott, ha csak „nyalta” a juh vagy a marha és ivott rá. Ősz elejére maradt a Kákástó, Ernyőtó, stb. nádas, sásos, pimpós stb. igen gyenge takarmányértékű zsombékos területe, de megmaradt a gulya, a nyáj, a ménés, konda és fennmaradtak.

A végleg letelepült magyarok és a később betelepített (németek) vagy mind emellett (szerbek, románok stb.) a középkorban már a jobb területeken földművelést folytattak (nyomósos gazdálkodás). Területünkön a futóhomok humuszos homok, réti, agyag, vályog, öntés stb. szinte minden talajtípus megtalálható, így kialakult a szántóföldi növénytermesztés mellett a zöldségkertészkedés (dinnye, paradicsom, borsó stb.) és a futóhomokot megkötő szőlő és gyümölcs-termesztés is.

A falu a Homokhátság északi területén helyezkedik el, ott, ahol a Nap is megpihen, valóságos tündérvilla, amelyet a Kákás tanösvény kiadvány bemutat, de a 2004-ben ott megnevezett flóra és fauna (növény és állatvilág) 50 év múlva meglesz-e még? A választ a fejezet megadja.

Nálunk a kis- és középbirtokok alakultak ki a történelem folyamán. A szóhasználat is csak méltóságos urat ismeri (Farkas, Beretvás, Szabó Károly, stb.), akik földterülete 50-300 kat. hold volt és nem volt a faluban nagyméltóságú, főméltóságú, tekintetes, nagyságos úr, sem gróf, sem báró sok ezer holdjával.

A tanya XVI. és a török kiűzése után XVII. században alakult a gazdálkodási rendszer pl. a Kákás tanösvény útvonalon több mint 300 tanya volt a Kutyakaparóig, de a Besnyőben, Nyilasban is hasonlóan sűrűn előfordultak. Egy tanyához 1-10 kat. hold tartozott egy család biztos megélhetését biztosítva.

A tanyák gazdaságának látványos fellendülése a feudális korlátoktól többnyire mentes XIX. század és a XX. század elején zajlott. Segítette a folyamat kibontakozását, hogy akkoriban történtek meg a nagyszabású folyószabályozások és a futóhomok megkötése, aminek hatására százazrek építettek tanyákat, kezdtek rajtuk gazdálkodni a Homokhátságon és a Tiszántúlon egyaránt. A tanya az Alföld egyedülállóan tipikus vidékies településformájának tekintően településképződmény, mint külterületi lakott hely. Az ott élőket tanyasiaknak, tanyasi embereknek nevezik (Csatári Bálint). A tanya régebbi neve a szállás, az Alföld szétszórt, magányos telepeit je-

lentette, melyek többnyire a gazdálkodás központjai és a lábasjóság telelőhelyei voltak.

A tanya a társadalmi evolúció tradicionális, értékteremtő, önfenntartásra képes, történelmünkben gyökerező, hagyományok tiszteletére, generációk felhalmozott tapasztalataira épülő életér és családokat fenntartó multifunkcionális munkahely. Több millió honfitársunk, generációk sokasága nőtt fel tanyákon, hordozva magukban a természettel való kölcsönös együttműködés képességét és a komplex gazdálkodási készségek bokrétáját a termeléstől a feldolgozáson át az értékesítésig. Történelmünk nem egy kritikus pillanatában volt az általa megtermelt élelemmel nemzetünk megmaradásának segítő tamasza (nagyháború után és 1956-ban).

A tanyák helyben, környéken található agyagból épültek, a XVIII. században ún. vertfal, később vályogtégla falazattal, döngölt agyag, esetleg lápi kő (Kővágó gyepről) alapra. Az ereszt széles volt, ott szárították a paprikát, cirkot stb., a földön zsúp (rozs, szalma, gyékény később nád, cserép). A tanyák mellett volt a tanya tó, ahonnan az építőanyagot nyerték ott fürdöttek a kacsák, libák, sertések, húsoltak a bivalyok.

A tanyás gazdaságok sokszínű földhasználattal (kb. 50 féle növényi termelt) egészen a tagosításig (TSZ szervezés 1956-60-ig) virágoztak önfenntartásra és piacra is termeltek, gyakorlatilag az egész lakosság itthon élt és dolgozott és ez az 1945-ös és 1949-50-es földomlás után is, sőt a TSZ működése idejében is jelentős volt egészen 1989-90-ig.

A könnyen melegedő homoktalajokon a fészekbe ültetett dinnye, tök, paradicsom ha leggyökeresezt (közel volt a talajvíz), jól megélt és primörként a „cérnán guruló vacakon” bejutott Ceglédre a piacra, úgy, mint a zöldborsó, paprika, tejhaszon stb. is. A kisvona volt maga az ÉLET. Villany nem volt, öntözni nem tudtak, kivéve a Gerje mentén. A gazda tudta, hogy a tanya körül hova vesse a gabonát, kukoricát, répát, tököt, cirkot stb., melyik jó szőlőnek, kertnek stb. Mivel 5-10 hold eltartott egy-két tehenet, egy lovat, volt évi 40-50 tonna szerves trágyahozam, így minden szántó 3-4 évente meg volt trágyázva. A talajok vízgazdálkodása és tápanyag szolgáltató képessége megfelelő volt, az aszály sem volt ilyen mélyrehatóan tragikus.

A szemes terményt: kukorica feletőbb jellemző volt a történelmi sárga piros és fehér lófogú kukorica (lásd Tápió-szelei génbank), amelyet 15-20000 csíra/hektárt, ha vetettek el (ma 60-80000-et vetnek) ritkára, keresztbe-hosszában,

Folytatás a 30. oldalról.

lóval háromszor-négyszer meghúzták, közé tököt, babot vettek, a szélbe seprőnek való cirkot, a csirkéknek napraforgót. A kukoricaszár széna értékű volt a marháknak, tuskója tüzelő, csutkája gyújtós. Búzát a homokon (Neterem, Újosztály, Nyilas) nem tudták megtermelni, ott a rozs volt a kenyér alap, termett is 300-800 kg hektárt, szalmája alom és tetőfedő, kézműves alapanyag volt.

A fekete földiek cukorrépát is termeltek (Beretvás, Farkas) a szolnoki gyárnak, a répaszelet, melasz melléktermék járandóság valóságos kincs volt a kérőknek.

A homokpartokon fordításban (lásd. női lovas sír Demeter tanyánál) fél-egyholdnyi vegyes gyümölcs volt, ami szőlőt jelentett és közte 6-8 m-es távolságban a gyümölcsfákat. Bakhátas fejművelés volt, ősszel, kézzel betakarták, márciusban kinyitották, télen a sorközetet saroglyán meghordták trágyával, amit nyitás előtt beástak. (A szőlő görbe embert nevelt a sok és nehéz munka miatt.)

A szőlő fajták: otelló, mézes fehérje, kadarka, kövidinka, ezerjó stb. igen jó asztali bort adtak főleg saját részre. A gyümölcsfa nyári-őszi bevételeért kellett, abból piacoltak, kezdve a búzával-árpával érő körte, a kecskeméti piros, csíkos vajalma, arabicska és mézes körte, fügebarack, cigány alma, asztraháni piros, pogácsa, bóralma. Később Jonatán, Starking, Batuul stb. A peronoszpóra ellen rézgálccal védekeztek.

A szőlősorok végén a ribizske és a köszméte (piszke) bokrok a csemeget szolgáltatották. Befőtt nem volt, aszaltak mindent a kemencében, padláson. A savanyúság a hordós káposzta volt. A fekete retek, cékla, téli ún. köcsögdinnye a veremben volt. Vetőmagot sosem vettek, mindenből magot fogtak, pl. mezei borsó, homoki bab, a sárgahéjú, csíkos héjú dinnye, sütőtök, rózsakrumpli, paradicsom stb. Növényvédelem nem volt, esetleg tavasszal, kénnel lemosó permetezés.

A régi fajták általában megelőzték az aszályt, mélyen gyökereztek, és ha vizes esztendő volt, sem keseregtek, vetettek rövid tenyészidejű 100 napos kukoricát, kölest, mohart stb. és azt feletették a jószágokkal. Mindent felhasználtak, a tarlókon legelt birka, marha, liba, hagyták kivirágozni a tisztes füvet (tarlóvirág) méheknek. Vetettek a tarlóba tarlórépát, tarló burgonyát, csalamádét stb. Minden portán volt diófa, eperfa, amely a júliusi fehér eper érésével kezdődően, az augusztusi fekete eperig, a kipányvázott disznók fő eledele volt.

Az 1958-60-as évek erőszakos szövetkeztetése után az oktan tanyarombolás a nagy táblák kialakítása miatt elindult, először a homogénebb talajú északi határreszen, végül az egész külterületen folyamatosan egészen 1980-ig. Akik a tanyán megmaradtak, azok általában ma is ott élnek. A szövetkezet vilamosított, hogy a parasztember látástól vakulásig dolgozhasson otthon a háztájiban is. A szövetkezetek: Rákóczi, Aranykalász, később az egyesült Dózsa intenzív állattenyésztést folytattak. 1800 db szarvasmarhából, 700 tejelő tehén, 1200 db-os merinó juh törzstenyésztet, 8000 hizót kibocsátó telep, emellett a háztáji gazdaságokban is volt kb. 400 db tehén, anyajuh, 800 db koca, 50 ló stb. Ekkorra megszűntek a községi gulyajárások (Fehértói, Jalsoviczky, Kővágó stb.). Évente 10000 db malacot vittek ki a faluból Vácra, Gödöllőre, Monorra stb. vásárba a gazdák. Egy koca választott malacai árából felépült egy fél ház (Határ Dénes nyomán). Működött a háztáji tejgyűjtő, a vágóállat integráció és felvásárlás (hízó, nyúl stb.) és a leadott portékájáért még aznap fizettek (kivéve, ha az integrátor nem a Tulipán vendéglőben itta a kisfröccsöt). Működött a borsófejítő a Nagykőrösi Konzervgyár részére és felvásároltak minden kertészeti terméket: paprika, paradicsom, cukkini, tök, patisszon. Dolgozott és élt a falu. A Tsz szabadföldi kertészete paprika, dinnye, zöldségfélék 50-60 embernek adott munkát. A termálkútnál a tagság famedencés

fürdőt épített és üzemeltetett (veszteséggel egészen 1988-ig, a szövetkezet szétveréséig). Mára csak egy gyümölcskertészet maradt. A közönsben volt 120 hektár szőlő, 130 hektár gyümölcsös, ezek 20-30 főnek állandó, 150-200 főnek időnyomunkát adtak. A borászat a tagi saját fogyasztást szolgálta ki. Ma ebből a kert-Magyarországból semmi sem maradt. Homokterületeken a szőlő, gyümölcs termőhelyeken lévő 700 hektár olasz papír nyárfa, amely a 3-4 m mélyen lévő talajvizet elvonta, az ázott kútból eltűnt a víz, villany nem lévén Czakó, Újosztály, Kákás határ részekén kezdett megszűnni a tanyasi életforma. A tájon sivatagosodás indult el. Az emberek 1988-1989-ig a Tsz-ben dolgozván biztos, de boldog szegénységben éltek, nem voltak napi gondjaik (villanyszám, élelem, tüzelő). A fél falu akkor épült újjá, pl. ABC, óvoda, stb. és kb. 600 lakóház. A Tsz-ben több mint 1000 volt a tagok és alkalmazottak létszáma, 500 fő nyugdíjas és járadékos volt, mintegy 300-an eljártak dolgozni, EVIG, Közgép, Vegyiművek, Papírgyár stb. A munkanélküliség ismeretlen fogalom volt. A 30-40 család alkotta cigány kisebbség jól beilleszkedett, a férfiak vályogtéglát vertek, drótoztak, foltoztak, télen a tanyákra jártak disznótörökba a parasztoknak muzsikálni, az asszonyaik meszeltek, tapasztottak stb.

A határban utoljára 30-40 éve a szövetkezet szerveztrágyázott, ma néhány gazda végzi ezt, pár hektáron intenzív gazdálkodás folyik. A talajaink az elsavanyodás, levegőtlenység, stb. áldozataivá lettek és lesznek. Ma az állattartás visszavonult, kevesebb jószág van, mint amennyi a második világháború után megmaradt. Nincs okszerű tápanyag gazdálkodás, lassan „porrá válik a föld, Fiam” mondotta a régen elhunyt Káldi Józsi bácsi.

A kiút lehet a környezetkímélő, agrárkörnyezeti gazdálkodás, az ökológiai-gazdálkodás, az extenzív gyephasználat, stb., mely módszereket még élőként bemutatathatok. **Nagy Pista** „paraszt”

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik

CZÉKMÁNYNÉ NAGY MÁRIA

temetésén megjelentek, sírjára virágot, koszorút helyeztek el, együttérzésüket, részvétüket, bármilyen módon kifejezték. Külön köszönetet mondunk a Toldy Ferenc Kórház dolgozóinak, akik utolsó útjára elkísérték őt.

Szívünkben maradsz, nem feledünk Téged, hogy eddig velünk voltál, hálát adunk az égnek!

Gyászoló család

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik szeretett Édesanyánk,

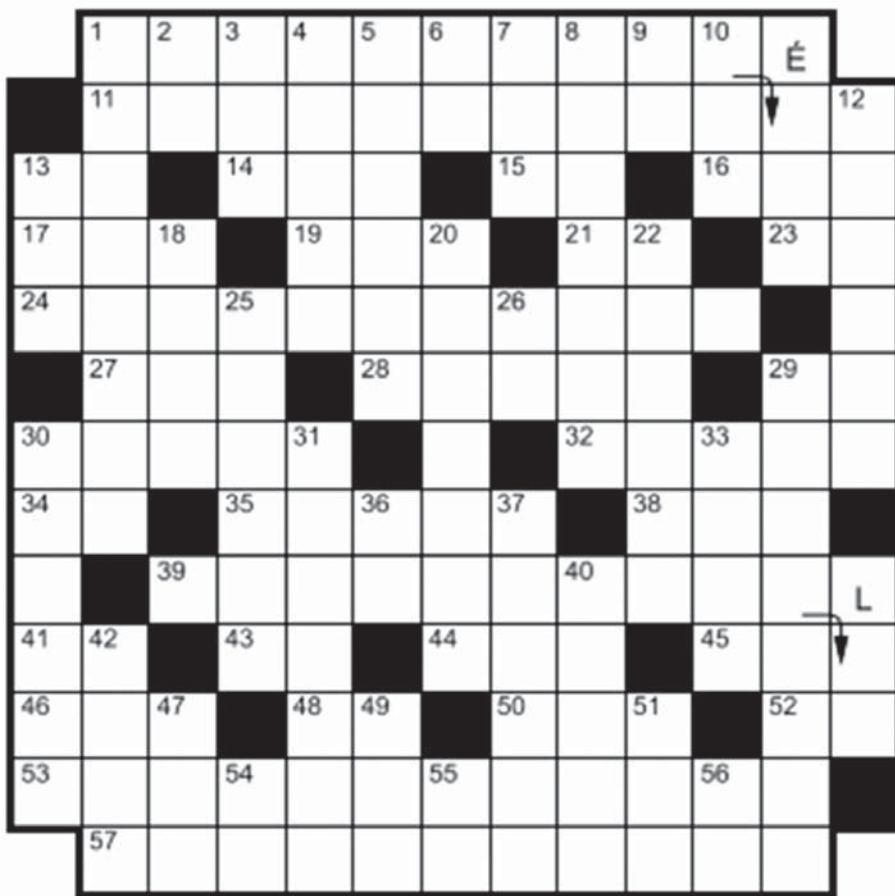
ÖZV. TÓTH PÁLNÉ

temetésén részt vettek, sírjára virágot, koszorút helyeztek és gyászunkban osztoztak.

Gyászoló család

KERESZTREJTVÉNY

ÉRDEKES ÖSSZEFÜGGÉS

VÍZSZINTES: 1. Idézet Benedek Elek Mikulás apó című verséből; az első rész. 11. Társalgási. 13. Vércsatorna. 14. Főnévképző, a -zet párja. 15. Libahang. 16. Igeképző, a -kod és a -köd társa. 17. Tabáni gyógyfürdő. 19. Restless legs syndrome (nyugtalan láb szindróma), rövid. 21. A króm vegyjele. 23. Csakhogy, ám. 24. A Benedek Elek-versidézet második része. 27. Országos Diákszínjátszó Egyesület, rövidítve. 28. E rábai gát és környéke a harcsára horgászók Mekkája. 29. Kettőnk közül nem én. 30. Friss tempójú, eleven. 32. Német festő, fa- és rézmetsző (Jost, 1539-1591). 34. Állóvíz. 35. ..., az ember lánya; Martin Andersen Nexø regénye. 38. A színuszfüggvény jele. 39. A Benedek Elek-versidézet harmadik része. 41. És latinul. 43. A Zagyva forrása! 44. Santa rövidítése (szent). 45. Az aljához. 46. Helyrag, a -nél párja. 48. Páratlan gyík! 50. Fohász. 52. Gödröt készít. 53. A Benedek Elek-versidézet negyedik, befejező része. 57. Kölcsey Ferenc szülőhelyén lakik.

FÜGGŐLEGES: 1. Rajzban bemutató. 2. A föld felé. 3. Déli szélesség, rövid. 4. USA-beli hegyvidék Arkansas és a Missouri között. 5. Olyan, mint Pató Pál! 6. A tallium vegyjele. 7. Nagyon idős, vén. 8. Így is becézik Leát. 9. Csokoládéfajta. 10. Kenyérsütő mester. 12. Erre a helyre mázol. 13. Történelmi időszak, korszak. 18. CD! 20. Kossuth-díjas színész (Ádám, 1925-1989). 22. Franciaország Champagne tartományának legnagyobb, székesegyházáról is híres városában él. 25. Számlát kiegyenlít. 26. Bécs centruma! 29. Ismeretszerzéssel kapcsolatos. 30. A napi, heti táplálkozások beosztása. 31. Felpúposodik. 33. ... Häkkinen; finn autóversenyző, kétszeres formula-1-es világbajnok. 36. Néma tevel! 37. Alkonyatkor illatozó, bíborpiros vagy fehér virágú erdei és kerti növény. 40. Kihalt ormányos állat. 42. Partner. 47. Rendellenesen magas testhőmérséklet. 49. Lám, itt van! 51. Főleg Angliában és Skóciában kedvelt, világos színű, könnyű sörfajta. 54. A szélein gyűrő! 55. Olaszország és Málta autójele. 56. Portéka pénzben kifejezett értéke.

A rejtvény megfejtését kérem a következő e-mail címre elküldeni: tortelhirek@gmail.com. Személyesen a megfejtéseket a Déryné Művelődési Központ és Könyvtár irodájában lehet leadni. A helyes megfejtők között év végén jutalmat sorsolunk ki. Szerkesztőség

Aranyosi Ervin: Ami számít...

Idézet a versből

„Akit szeretsz, csomagold be,
két karoddal vedd körül.
Öleld át és figyeld arcát,
– látszik, ha a szív örül!
Arcod díszítsd mosolyoddal,
s mindenkinek add tovább!
Néhány jó szó csodát tehet,
beszéljünk, tegyünk csodát!

Ne csak mondd a mondandódat,
hallgasd is a másikat,
a figyelem szép ajándék,
mely a lélekre kihat.
Vess véget a rohanásnak,
várd lemaradt lelkedet,
engedd meg, hogy utolérjen,
s szebbé tegye ünneped.”

VICC...

Törteli Híradó

A Törteli Önkormányzat tájékoztatója

Megjelenik havonta 1600 példányban

A kiadvány ingyenes

Szerkesztőség címe:

Törtel, Szent István tér 1.

Főszerkesztő: Czeróczi Ferencné

Szerkesztőségi munkatárs: Győr Miklós

E-mail: tortelhirek@gmail.com

Felelős kiadó:

Apáti Bt., Cegléd, Kazinczy u. 44.

Apáti-Tóth Áron

Tördelőszerkesztő: Pásztor Zoltán

Nyomdai munka:

Apáti Nyomda Cegléd

CSATORNA U. 8. Tel.: (06-30) 9633-487, (53) 313-565

Terjeszti a Magyar Posta